

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER ♦ SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ ♦ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
 MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ ♦ BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 424

TELEFON: AUT. 505—97. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN J. 454—48.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
 A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESÜLETNEK
 SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: **Dr. ALKÉR SÁNDOR** M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. NAGY SÁNDOR
 M. KIR. POSTATANÁCSOS.

TÁRSSZERKESZTŐ:

PETAINEK JÓZSEF
 M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK.

A nemzetközi rádiójog.

Irta: DIMÉNY MÓZES, m. kir. postafőigazgató.

Droit international de T. S. F. Par Moïse Dimény, directeur supérieur de poste roy. hongr.

L'auteur expose le projet du Comité international de la T. S. F. à Paris et les dispositions du Congrès tenu à Liège entre le 22 et 26 septembre 1930.

A „Magyar Posta“ 1929. évi első számában megemlékeztem a nemzetközi rádiójog bölcsőjéről és egyúttal közzétettem a rádió-jog vitás kérdéseinek megvitatására a vezeték nélküli táviró párisi nemzetközi bizottsága (Comitéja) által egybehívott három kongresszus határozatait.

Cikkem megjelenése óta a nevezett Comité természetesen tovább munkálkodott, egyfelől abban az irányban, hogy szervezetét új nemzetközi bizottságok létesítésével kibővítse, másfelől pedig azért, hogy a rádió-jog mezején felvetődött vagy felvetett kérdéseket megvilágosítsa és az egyes nemzetközi bizottságokkal való megbeszélés után azokat az általa összehívott kongresszuson megvitassa és így a végleges megoldáshoz közelebb vigye.

Az említett Comité, amint tudjuk, magánalakulat s így az általa rendezett kongresszusok határozatainak nincs kötelező erejük. Ezért azokat kívánság formájában további tárgyalásra, illetőleg elfogadásra az illetékes nemzetközi szerveknek (Nemzetközi Iroda, Nemzetközi Táviró (Rádió) Konferencia, Nemzetközi Munkügyi Hivatal, stb.) vagy esetleg a szükséghez képest közvetlenül az érdekelt kormányoknak küldi meg.

Amint ebből látszik, a Comité csak előkészítő munkát végez, az általa kitermelt eszméknek, tervezeteknek elfogadását és végrehajtását az illetékes szervekre bízta.

A Comité szervezeténél fogva az előkészítő munkára kiválóan alkalmas, mert mozgékony magánvállalkozás kebelében hírneves államférfiakkal és jogászokkal dolgozik s a munkák gyors elvégzéséhez szükséges feltételek nála mind megvannak. Ez teszi lehetővé, hogy kétévenként kongresszusokat lehet tartani, sőt a folyó évben Liègeben összehívott kongresszus határozata alapján a Comité arra is vállalkozott, hogy az 1932-ik évi madridi táviró- és rádió- nemzetközi konferencia előtt még egy kongresszust hív össze azért, hogy a rádió-hírmondó nemzetközi egyezmény-tervezetét megtárgyalhassa és a madridi konferenciának megküldhesse. Ha a madridi táviró- és rádió-konferencia (kongresszus) a rádió-jogi kongresszus tervezetét elfogadja, a rádió-hírmondóra vonatkozó kérdések is a táviró- és rádió-egyezményben, illetőleg szabályzatban nyernek szabályozást, ami úgy szolgálati szempontból, mint a közönség érdekeire való tekintettel is kívánatos lenne.

Ha a Comité az ő mozgékony szervezetével a szóbanlévő kérdéseket haladék nélkül nem készítené elő, a hivatalos táviró- és rádió-nemzetközi konferenciáknak 5 évenként való összeülése mellett, a rádióhírmondó jogi kérdései talán csak évtizedes késésekkel nyerhének megoldást. De nemcsak a gyors előkészítés szempontjából értékelendő a Comité munkássága, hanem takarékosági szempontból is, mert az államokat a Comité megkíméli attól, hogy azok az előkészítési munkálatokkal járó nagyobb kiadásokat viseljék.

Ami az újabb nemzeti bizottságokat illeti, ilyen az elmúlt két év alatt több létesült, köztük a magyar is, melynek tagjai között a posta képviselői is helyet foglalnak.

A bizottsági tagok létszáma nincs korlátozva, tehát azok számát maga a bizottság szaporíthatja; a felveendő tagok a nemzetközi szervezet fenntartásának céljaira évi 50 francia frank tagsági díjat kötelesek fizetni, anélkül, hogy bármiféle anyagi előnyre tarthatnának számot.

Amint már említettem, a Comité a folyó évben is tartott kongresszust és pedig Liège-ben. Ez a kongresszus összeesett Belgium 100 éves fennállásának megünneplésével és a belga kormány meghívására azért tartották Liège-ben, mert innen indult ki a belgák függetlenségi mozgalmá.

Az 1930. évi szeptember hó 22—26-ig tartott kongresszuson Magyarország képviselőjében én vettem részt és felszólalásaimmal, melyekben a magyar rádió jogi helyzetét kimerítően ismertettem, igyekeztem a napirendre tűzött kérdések tisztázásához hozzájárulni.

Liègei utamról az 1931. évi Posta és Táviró Évkönyvben emlékeztem meg részletesebben. Itt a kongresszus határozatait ismertetem.

I.

A rádió-adások védelme és a tisztességtelen verseny. (1930. szeptember 23.)

A 4-ik kongresszus mindenekelőtt megerősítette az előző párisi, genfi és római kongresszusok által elfogadott kívánságokat s kimondta, hogy ha a polgári jog szempontjából a szerzők, művészek, elő-

adók és színészek jogainak fenntartása mellett megengedhető is a rádióhírmondó adásainak magáncélra való akadálytalan felvétele, ezzel szemben azonban legyen tilos bizonyos magánjellegű adásoknak kereskedelmi célból való tudatos és előzetes felhatalmazás nélkül való felhasználása. Ezekre való tekintettel azt a kívánságot fejezte ki a kongresszus, hogy az 1925-ben Hágában átvizsgált párisi egyezmény 10. cikkének 3. bekezdése, mely az ipari tulajdonnak védelmére vonatkozik, egészítsék ki egy harmadik paragrafussal és ennek tartalma legyen a következő: „A rádióhírmondó adásának, az adó előzetes felhatalmazása nélkül kereskedelmi célra való bármilyen felhasználása tilos.“

II.

Rádióhírmondó adásainak védelme.

(1930. szeptember 24.)

A kongresszus megerősítette a római kongresszuson hozott határozatokat s a rádióhírmondó adások védelmének a kereskedelmi jog szempontjából való biztosítása érdekében szükségesnek találta a vétséget vagy nem szándékos büntetett képező cselekmények tekintetében különleges jogszabályok alkalmazását. Megállapította egyúttal azt is, hogy a rádiójoggal való visszaélés és a szomszédi viszonylatok megsértése nincsen mindenütt büntetve ugyanazon módon. Azt a kívánságot fejezte tehát ki, hogy az államok a rádióhírmondó használoknak érdekében gondoskodjanak megfelelő polgári törvényekről.

Sértés, rágalmozás és válaszolási jog.

(1930. szeptember 24.)

A kongresszus felfogása szerint a rádióhírmondónak szellemi, nevelési, gazdasági és ipari szempontból általános érdeke, hogy az emberi méltóságot védő jogszabályok az egyéni- és véleményszabadság biztosítása mellett terjesztessenek ki a rádióhírmondóra is.

A rádiónál is alkalmazni kellene tehát azokat a szabályokat, melyek büntetik a sértést, a nyilvános rágalmozást és megadják a válaszolási jogot, amely hasonló a sajtónál törvény alapján meglévő vagy a rádióhírmondónál minden országban a szokás által elvileg elismert joghoz. Kifejezésre juttatták azt a kívánságot is, hogy a mondott elvek alkalmazásának megengedésére az államok hozzák meg a szükséges törvényeket és szabályokat arra vonatkozóan, hogy a rádióon elhangzott beszédeknek tartós és el nem vitatható nyoma (szövege) őriztessék meg oly eszközökkel, melyek szerintük a leghatályosabbnak látszanak.

Nemzetközi egyezmény tervezete.

(1930. szeptember 24.)

Tekintettel arra, hogy a nemzetközi bizottságnak szüksége volna a rádióhírmondóra vonatkozó nemzetközi egyezmény tervezetére, a

kongresszus felkéri a nemzetközi bizottságot, hogy készítse el a rádió-hírmondó nemzetközi szabályozásának tervezetét abból a célból, hogy azt az 1932. évi madridi nemzetközi távirókonferenciának bemutathassa s e célból a legközelebbi kongresszust az említett idő előtt hívja össze.

III.

A szerzői illetékek beszédése és szétosztása.

(1930. szeptember 25.)

A kongresszus elhatározta, hogy a különböző országokban a rádióhírmondónál fizetett szerzői illetékek beszédésének összehasonlító tanulmányozását a legközelebbi ülésének napirendjére tűzi.

A művészek, előadók és színészek jogai.

(1930. szeptember 25.)

Valamely irodalmi és művészi műnek rádión való továbbítása nem történhet meg a szerzők s az előadók vagy a színészek beleegyezése nélkül. Mindazonáltal, ha a szerződtetési megegyezésben ellenkező kikötés nincs, a szerzőnek a művészi termék rádión való továbbításához való hozzájárulását feltételezhetik.

Az adó, átvívó és a továbbadó rádióállomások használói (engedélyesei) fizessenek póttulajékot azoknak a művészeknek, kiknek előadásai az említett használók által kiadatnak, újratovábbítanak, vagy valamely más módon felhasználtanak.

De még a megállapított jutalék felvétele után és minden ellenkező kikötés ellenére is, a művész, előadó, vagy színész fenntartja mindig azt a jogot, hogy megtiltja azokat a továbbításokat, vagy az újra továbbításokat, melyek árthatnának az ő jó hírnevének.

A művész, előadó, vagy színész engedélye nélkül a beszélőgép lemezére való felvétel, a rádión való továbbítás, vagy bármiféle műnek előadása vagy az ebből való haszonrészesezés vétségnek tekintendő.

A kongresszus elhatározta, hogy ezt a kívánságot eljuttatja a nemzetközi munkaügyi hivatalhoz és egyúttal kifejezi azt a reménységét, hogy e hivatal a művészeknek, előadóknak és színészeknek a rádióval és a gépies sokszorosítással kapcsolatos jogi kérdéseknek tanulmányozását folytatni fogja azért, hogy egy nemzetközi egyezmény rövid idő alatt létrejöhessen.

IV.

A rádiótávírászok munkafeltételei.

(1930. szeptember 26.)

A kongresszus azt kívánja:

1. hogy hadihajók kivételével, a tengeri hajózás céljaira szolgáló hajókon alkalmazott rádiótávírászoknak munka felvételeire vonatkozó és minden szabályt magában foglaló teljes szabályzat dolgoztassék ki és hirdettessék ki minden országban;

2. a kongresszus felkéri a Nemzetközi Táviró Irodát a kereskedelmi tengerészek rádiótávirászhai nemzetközi szabályzata tanulmányozásának folytatására és hogy ez a tanulmány főképpen a következő pontokra fektessen súlyt:

a) a vezetéknélküli táviró kezelőit a hajószemélyzetnek melyik osztályával (tengerésztisztek, alsórendű tengerésztisztek stb.) kellene egyenrangúvá tenni,

b) követelhető-e kezelési próbaszolgálat azért, hogy valamely rádiótávirászból állomásfőnök lehessen? Igenlő esetben a várakozási időnek milyen hosszúnak kellene lenni?

c) Meg kellene-e tiltani a hajó parancsnokának azt, hogy a rádiószolgálathoz nem tartozó idegen munkát is bízjon a rádiókezelőkre?

d) A rádió goniometer kezelését kizárólag a rádiótávirászhoknak kellene-e fenntartani?

3. Vétessenek tekintetbe még a következő kívánságok is:

a) hogy a kereskedelmi tengerészet rádiótávirászhait tengerészeknek kell tekinteni;

b) hogy az érdekeltek és minden ország illetékes hatóságai folytassák a veszelési jelző automatikus készülék alkalmazására vonatkozó kérdésnek a tanulmányozását azért, hogy ennek a kérdésnek végleges megoldása mielőbb megtörténhessenek.

Különféle kívánságok.

(1930. szeptember 26.)

A kongresszus még kívánatosnak tartja:

1. hogy a vezetéknélküli táviró nemzetközi bizottsága tanulmányozza a léghajózás nemzetközi jogi bizottságával együtt a rádiótávirászhok ügyét;

2. hogy vizsgáltsák meg, vajjon nem lenne-e jó egy nemzeti jelzésnek a kiadott rádióprogram minden száma előtt való alkalmazása. Pl. minden ország részére egy zenekészülék kijelölése, amely megengedné minden adóállomásnak egy ismertető jellel való ellátását. A jelzés alkalmazási módozatait az érdekelt államok állapítanák meg;

3. a comité tegye tárgyilagos tanulmány tárgyává különböző államok által a rádióhírmondó szolgálat egymástól eltérő üzemi rendszereit, tekintetbe véve természetesen azok előnyeit és hátrányait is.

E határozatokon kívül a kongresszus 25 rádiószakkifejezés fogalmának meghatározásával is foglalkozott.

Megjegyzem, hogy a Comité a kongresszusok tárgyalásairól gyorsírás útján pontos feljegyzéseket vezet és a tárgyalások anyagát külön füzetben, francia nyelven adja ki. Aki tehát a szóbanlévő kérdésekkel a kongresszuson elhangzott beszédek alapján behatóan akar foglalkozni, az említett füzetet a Comiténál megrendelheti, de kívánatra e megrendelés közvetítését a magyar nemzeti bizottság titkársága (Postavezérgazgatóság 5. ú. o.) is készséggel elvállalja.

A rádiókészülék és a világítási vezeték.

Irta: ZAKARIÁS JÁNOS, m. kir. posta s. mérnök.

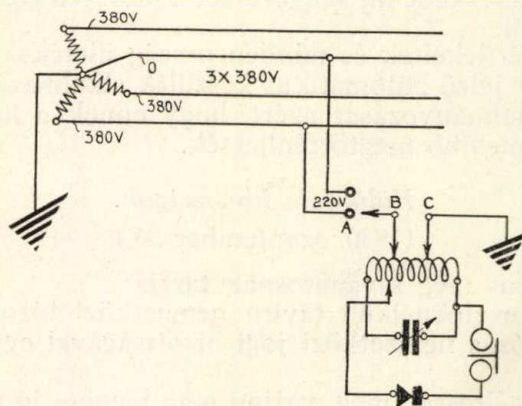
L'appareil-récepteur de T. S. F. et la conduite d'éclairage. Par Jean Zakariás, aide-ingénieur de poste roy. hongr. L'auteur expose les dangers qui peuvent se présenter pour les appareils-récepteurs, par suite de l'utilisation du courant et de la tension de la conduite d'éclairage. Il indique en même temps les modes de défense.

A világítási vezetéket, áramot és feszültséget, akár váltó-, akár egyenáram, mindgyakrabban használjuk fel rádiókészülékeinknél.

1. A világítási vezetéket antennául vagy földelésül, illetőleg el-lensúly gyanánt,

2. a hálózati áramot és feszültséget energiaforrásul használjuk.

Mindkét felhasználási mód szükségessé teszi azt, hogy közelebb-

1. ábra.

ről foglalkozunk a hálózati feszültséggel, mert a legkisebb, általában használatos feszültség a 100 voltos hálózati egyen- vagy váltóáram is alkalmas lehet arra, hogy életveszélyes ütést adjon, mint ahogy ez a napilapok híradásai szerint már többször elő is fordult. Szükség van a veszély ismeretére nemcsak a rádiókészülékkel kapcsolatban, hanem a gyakorlati életben sokszor előforduló más esetekben is.

A hálózati áram veszélyessége abban rejlik, hogy az emberi testen, mint ellenálláson, a feszültség hatására olyan árammennyiségek mennek át, amelyek az életműködést megbénítani, az embert megölni képesek. Az emberi test ellenállása 5—6000 ohmra tehető s az ellenállás 2000 ohmig is csökkenhet, ha a bőrfelület nedves vagy vizes.

Ohm törvénye szerint valamely ellenálláson átfolyó áram erőssége $I = \frac{E}{R}$; Ha tehát a feszültség 100 volt és az ellenállás 2000 ohm,

akkor az emberi testen $I = \frac{100}{2000} = 0.05$ A, azaz 50 milliamper áram halad át. Az emberi testre 0.06 A = 60 milliamper áramerősség már

feltétlenül halálos, tehát az 50 ma. is már életveszélyes. Száraz kézzel érintve a vezetéket, mely esetben az emberi test ellenállása 5000 ohmra tehető, ha a hálózati feszültség 220 volt, akkor

$$I = \frac{220}{5000} = 0.044 \text{ A,}$$
 azaz még száraz állapotban is 44 milliamper folyik a testen keresztül.

1. Az 1. ábra 3×380 volt, csillagba kapcsolt, földelt 0 vezetékkel bíró világítási rendszert tüntet fel. E vezetékrendszernél a földelt 0 vezeték és valamelyik fázisvezeték között 220 volt feszültségkülönbség van. A lakások világítására a földelt 0 és egy fázisvezeték, tehát 220 volt feszültségű áramot alkalmaznak.

Az ábrán feltüntetett detektorosvevő kapcsolási rajza olyan, hogy az antenna és földvezeték között (B. és C. pontok) a tekercsen keresztül tökéletes fémes érintkezés van. Ilyen kapcsolású nemcsak a detektoros, hanem a lámpás készülékek 99 százaléka is.

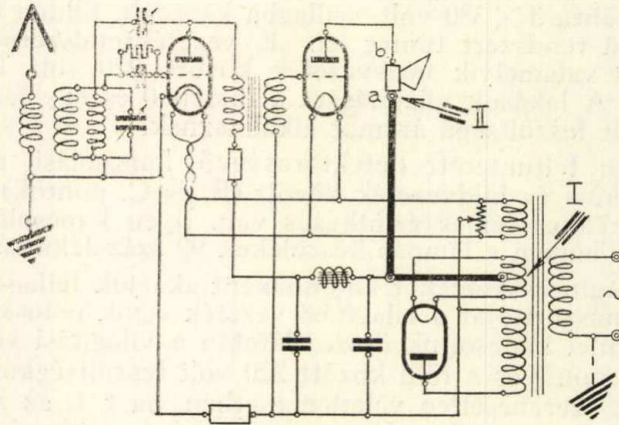
Ha a világítási vezetéket antennaként akarjuk felhasználni, a készülék antenniszorítóját a világítási vezeték egyik polusával, földszorítóját a földdel kapcsoljuk össze. Miután a világítási vezeték fázisvezetéke (A. pont) és a föld között 220 volt feszültségkülönbség van, előfordulható szerencsétlen véletlen esetben, ha t. i. az antennavezetéket előbb bekapcsoljuk a fázisvezetékbe és a földvezetéket kézbe fogva, pl. a készülék földszorítóját megérintjük, testünkön keresztül záródik a 220 volt és halálos ütést kaphatunk.

Kispesten pl. a következőképpen történt meg az eset. Esős délutánon egy detektoros készüléket próbáltak üzembe helyezni. A földvezeték egy fanyelű csavarhúzóra csavart és a nedves földbe szúrt vashuzal volt. A nem sikerült kísérlet után egy kisgyerek kiment, hogy szétbontsa a földvezetéket. Megfogta kezével a csavarhúzó fanyelét és kihúzta a földből. A halál árnyéka ott leselkedett rá a fanyelű csavarhúzó végére csavart vashuzal képében s a gyerek akaratlanul is megfogta a vashuzalat csupasz kezével s ezáltal, a nedves földön állva, 220 volt feszültséggel olyan ütést kapott, hogy egyet sikoltott és menthetetlenül a halál áldozata lett.

A baleset részletei kiderítve ma sincsenek teljesen, mert a készülék kipróbálásakor antennapótló dugót is használtak; ezt az antennapótló dugót a kir. járásbíróság megkeresésére megvizsgáltam és teljesen hibátlannak, megfelelőnek találtam. Egyetlen lehetséges magyarázat a baleset bekövetkezésére az, hogy mialatt a gyermek a földvezeték leszerelésével foglalatoskodott, azalatt valaki antennapótló dugó nélkül kapcsolta a készüléket a hálózatra s a véletlenek szerencsétlen játéka folytán éppen a fázisvezetéket kapcsolta.

Az antennapótló dugó egy egyszerű, jó átütési szilárdsággal bíró kis tömbkondenzátor. Kapacitása 300—500 cm. körül van. Váltóáramú hálózatra kapcsolva, mint tiszta kapacitásnak ellenállása $R_c = \frac{1}{f \cdot c}$, ahol f a hálózat periódusszáma, c a kondenzátor kapacitása faradokban. 220 volt hálózatra kapcsolva, kondenzátoron $I = f \cdot c \cdot 220$ volt árammennyiség mehet át, ha csak mint tiszta kapacitást vesszük szá-

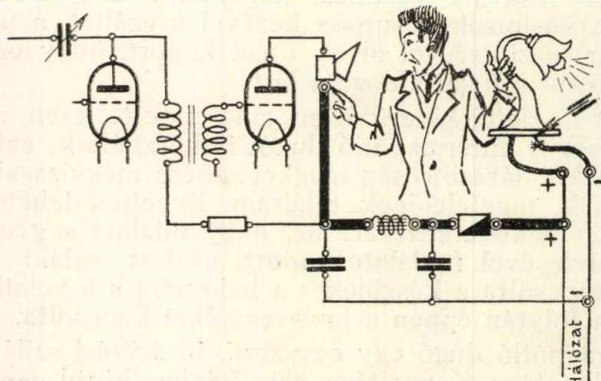
mításba. Ötven periodusra, és $c = 500 \text{ cm} = \frac{5}{9 \cdot 10^9}$ farad kondenzátorra kiszámítva az értéket, $I = 5 \mu \text{ A} = 0.000005 \text{ A}$ áram folyhat át a vezetéken, ami semmiesetre sem lehet halálos, sőt észrevehető ütést sem ad.

2. ábra.

A számítást ugyancsak 50 periodusú 220 volt feszültségű hálózati áramra végezve, de 2 mikrofarados kondenzátorral, 22 milliamperenyi árammenyiséget kapunk, ami már tekintélyes ütést okozhat.

Tanulság ebből az, hogy a világítási vezetéket antennául, vagy ellensúly gyanánt csakis megfelelő antennapótló dugó közbeiktatásával használjuk.

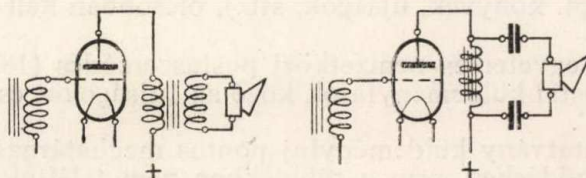

3. ábra.

2. Készülékeinkhez energiaforrásként ma már mind általánosabban kezdik felhasználni a hálózati áramot. Részletezések helyett csak két lehetőséget sorolok fel és pedig váltóáramú és egyenáramú anód-pótló esetét.

A váltóáram felhasználása rendszerint transzformátoron keresztül történik s a transzformátor segítségével a készülékről teljesen leválasztjuk a hálózati feszültséget. Mégis veszélyt jelent és ütést mérhet, esetleg halálos ütést is válthat ki a váltóáramú készülék használata, először akkor, ha a 2. ábra szerint az *I*-vel jelölt nyílnál a transzformátor átüt és a hálózati feszültséget a vastagon kihúzott úton a hangszóró, vagy fejhallgató *II* nyíllal jelölt pontja kapja. Nedves földön állva ugyanis és megérintve a hangszóró, vagy fejhallgatóvezeték, a hálózati feszültség testünkön át záródhat.

Másodszor nagyteljesítményű hálózati készülékeknél a készülék egyenirányító része a készülék lámpái részére nagyfeszültségű egyenáramot állít elő anódfeszültségül és ebben az esetben a hangszóró-, vagy fejhallgatóvezeték megérintve és a földvezeték, vagy a készülék fémházát egyidejűleg megfogva, nem a hálózati, hanem a készülék által előállított nagy anódegyenfeszültség mérhet erőteljes ütést a hallgatóra.

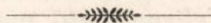

4. ábra.

Egyenáramú anódpótló esetén kétszeres elővigyázatosság szükséges. Először azért, mert a hálózati feszültséget a készülékről leválasztani nem lehet, másodszor, mert az egyenáramú hálózat egyik pólusa általában mindig földelt. A 3. ábra szerint a fejhallgatónál, vagy hangszórónál a vastagon kihúzott vonal mentén mindig ott van a hálózati feszültség pozitív pólusa, s azt megérintve és valamilyen földelt fémtárgyat megfogva, biztosan megkapjuk a teljes hálózati feszültséget, ami halálos lehet. Legveszélyesebb lehet a testzárlattal bíró állólámpa érintése.

A hálózati készülékek ezen fogyatékosága ellen, legegyszerűbben úgy védekezhetünk, ha a hangszóró- vagy a fejhallgatóvezeték a 4. ábra szerint, vagy transzformátor, vagy kondenzátorok segítségével az utolsó lámpa anódköréből teljesen kikapcsoljuk.

Végül előfordult az is már, hogy magas antennával bíró és kis detektoros készülékkel dolgozó hallgató készüléke égett el, egyszerűen azért, hogy az antennája leszakadt és erősáramú vezetékekre esett, vagy hogy egy idegen antenna érintkezett az ő antennájával, mely idegen antenna egy átütött hálózati készülékre volt kapcsolva. Ezek ellen a lehetőségek ellen csak gondosan készített és erősáramú vezetékek felett szigetelt huzalból szerelt antennákkal védekezhetünk.

A nyomtatvány-küldeményfaj sajátosságai.

Irtta: DR. KUZMICH GÁBOR, m. kir. postaigazgató.

Éléments caractéristiques de la catégorie d'envoi „imprimé“. Par Dr. Gabriel Kuzmich, directeur de poste roy. hongr. Notion de l'imprimé. Manière de confection. Inscriptions postérieures. Nouvelles idées concernant les imprimés.

A nyomtatvány fogalma.

A nyomtatvány, mint külön küldeményfaj, az egyes országok postaszállításában már a nemzetközi postaegyesület megalakulása előtt megszületett. A gondolat az volt, hogy azokat a küldeményeket, amelyek szélesebb körben több olvasót érdekelnek s így a köznek is szolgálnak (pl. könyvek, ujságok, stb.), olcsóbban kell szállítani, mint a levelet.

Az első egyetemes nemzetközi postaszerződés (1874. Bern) tehát felveszi a postai küldeményfajok közé az „ujságokat és a többi nyomtatványokat“.

A nyomtatvány küldeményfaj pontos meghatározását sem ebben az első szerződésben, sem a többiekben nem találjuk. Meghatározás helyett tételesen sorolták fel, hogy mit lehet nyomtatvány-díjsszabás mellett szállítani?

A nyomtatvány-küldeményfaj pontos meghatározása nem is könnyű feladat. A meghatározásnak a fogalmat teljesen adnia, takarania kell. Már pedig a nyomtatványküldeménynek annyi sajátossága van, hogy a meghatározás szövege alól hol itt, hol ott maradna ki valami lényeges, ami a nyomtatvány fogalmának szerves része.

Az egyes országok postái is óvatosak a nyomtatvány meghatározásánál s ők is inkább a tételes kimerítő felsorolás mellett maradnak. A tételes (taxative) felsorolás azonban csak akkor jó, ha teljes és kimerítő s az a merevség veszélyét hordja magában. Tételes felsorolásnál természetesen nincs helye a logikai magyarázatoknak, ami a meghatározásnál mindig lehetséges.

Ezt látjuk a nyomtatványok fogalmának megszövegezésénél is. A berni szerződés szerint nyomtatványként küldhetők: a nyomtatás, metszés, litográfia, vagy autográfia útján előállított *ujságok, könyvek, brosurák, zeneművek, névjegyek, katalógusok, prospektusok, különféle értesítők és hirdetések, valamint a fotografiák*. Már az ezt követő 1878. évi párisi szerződés szövege tágul a következő küldemények felsorolásával: *időszaki lapok, címkártyák, kefelevonatok, metszetek, tervrajzok, rajzok, térképek*; és ezenkívül még, mint az eddigi taxatív felsorolás kiegészítése, napvilágot látott a következő tág definíció-szerű szöveg: „és szállíthatók általában a papíron, hártypapíron, lemezpapíron, typographia, litographia, vagy az indigós átnyomat kivételével, más könnyen felismerhető mechanikus úton előállított lenyomatok vagy sokszorosítások.“

Több-kevesebb változással az ezt követő hét nemzetközi kon-

gresszus ezt a szövegezést tartotta fenn. De időközben már ismét intézkedni kellett, hogy nemcsak az indigós átnyomással készült sokszorosítások vannak kizárva a nyomtatványkedvezményből, hanem a mozgatható, vagy nem mozgatható betűs bélyegzők, valamint az írógép útján előállított sokszorosítások is.

A taxative felsorolás nagy hátránya, merevsége, tehát mutatkozik a nyomtatványküldemények fogalmának nemzetközi meghatározásánál is. Ma, ha valaki, legyen az laikus vagy szakember, elolvassa a londoni nemzetközi postaszereződés foganatosító szabályzatának 16. §. 1. pontját, mely így kezdődik, hogy „Nyomtatványnak kell tekinteni...”, első elolvasásra — épp a részletezés miatt, — nehezen kapja meg a nyomtatványküldemény helyes fogalmát. Ez pedig nagy hátrány. Különösen hátrány a postánál, ahol a gyors és pontos munkát biztosító világos, könnyen érthető meghatározás elengedhetetlen.

A nyomtatványküldemények fogalmának jellegzetesebb megadása nagyon kívánatos volna, de az érintett okoknál fogva igen nehéz. Egyes szakírók, továbbá egyes országok postái megkísérlik, hogy a felsorolás és pontos definiálás helyett a nyomtatványküldemények elbírálásánál előírt *elveket* ragadják ki s állítsák a kérdéssel foglalkozó elé. Ha nem is tudományos, de kétségtelenül gyakorlati megoldás ez, mert azokat a pilléreket világítja meg, melyeken a nyomtatványok rendszere nyugszik. A nyomtatványküldemény fogalmának szabatos meghatározása helyett elégedjünk meg ezzel a megvilágító módszerrel. Eszerint a nyomtatványküldemények jellegét ilyképp lehetne megadni: egy küldeményt akkor lehet nyomtatványként kezelni, ha az 1. az előállítási mód, 2. a szöveg és 3. a külső tulajdonságok (méret, súly, csomagolás stb.) tekintetében az előírt különleges szabályoknak megfelel.

A megengedett előállítási módokat könnyen fel lehet sorolni, a szöveg s külső tulajdonságok tekintetében megkívánt kellékeket is nagyobb nehézség nélkül meg lehet adni. Minthogy nem célom a nyomtatványokra vonatkozó, ma érvényes szabályok teljes taglalása, a vonatkozó szabályok részletes felsorolását elhagyom s inkább annak a tanulmányozására térek át, hogy a megengedett előállítási módok s a szöveg tekintetében milyen fejlődés s mily sajátosságok mutatkoznak.

Az előállítási mód.

A nyomtatványokra megszabott *előállítási módok* a nyomtatás, metszés, litografia, autografia és fotografia, valamint az ezekkel azonos elbírálás alá vehető és könnyen felismerhető egyéb mechanikus sokszorosítási eljárások. A nyomtatványként kezelhető küldemény ismérve az, hogy azt ezeknek az előállítási módoknak valamelyikével készítették-e. *Az előállítási mód tehát a döntő.*

Az idők folyamán az élet követelményeinek megfelelően már nemcsak a felsorolt előállítási módok bármelyikével készített sokszorosításokat fogadták el nyomtatványként, hanem azokat is, melyek akár kézírással, akár gépirással előállított első példányokról *levonás* útján készültek. Ez utóbbiaknál azonban biztosítékul a postaigazga-

tások egyszerre legalább húsz egyező szövegű példány feladását írták elő.

Míg tehát a nyomtatványoknál általában a feladásra kerülő példány meghatározva nincs, addig e második csoportnál bizonyos legkisebb példányszám kikötését látjuk.

Az 1897. évi washingtoni kongresszuson Olaszország képviselője rámutatott ennek a rendelkezésnek merevségére s arra, hogy ezt a kifejezetten formai biztosítékot mennyire ki lehet játszani azzal, hogy ha valaki pl. csak 12 példányban akar egy így előállított körlevelet küldeni, akkor még 8 példányt álcímekre ad fel, csak hogy a díjszabási kedvezményt élvezhesse. E rendelkezést mindamellett fenntartották mint formai biztosítékot.

Már ennél a kérdésnél is láthatjuk, hogy a nyomtatványküldemények fogalmát a nemzetközi szerződések túlnyomó részben a nagy forgalomban leginkább megfelelő formai elbírálás alapján adják meg.

A szerződések az írógépen átütéssel készült sokszorosításokat kifejezetten kizárták a nyomtatványküldemények közül, bár egyes országok (mint pl. Belgium, az 1897. évi washingtoni kongresszuson) megkísérelték azok elfogadását biztosítani. Az írógépekkel szemben még ma is az a felfogás, hogy azok nem alkalmasak sokszorosításoknak egy időben történő tömeges előállítására, tehát nem vehetők a sokszorosító gépek közé.

Az irodai sokszorosító technika nagy fejlődése ezen a téren is nehéz és kényes helyzeteket teremt, amelyekkel előbb-utóbb a nemzetközi kongresszusoknak is foglalkozniok kell. Újabban igen sok olyan irodai sokszorosítógépet találunk, amelyek sokszorosítása a megtévesztésig hasonlít az írógépen készült íráshoz. Ezt részben reklámcélokból is csinálják, abból indulva ki, hogy a gépirásos, vagy olyannak tetsző szöveget a címzettek inkább elolvassák, mint a sablonos sokszorosításokat, amelyekről a reklám jellege messze lerí. A ma embere pedig már nagyon is tele van a reklámokkal!

A tömeges felvétellel bajlódó postahivatalok most már alig tudják elbírálni, hogy valamely sokszorosítás írógépen készült-e vagy nem. (Vannak olyan vélemények is, hogy könnyű a sokszorosítási mód megállapítása, mert az írógépen történt átütésnél (indigós sokszorosításnál) a betűket radírgummival könnyen el lehet távolítani, az egyéb sokszorosításnál pedig nem. Az ellenőrzésre tehát ez az egyszerű mód felhasználható.)

Ma a legtöbb postaigazgatás ily esetben kimondja, hogy a feladó az előállítási módot igazolni tartozik. Ennek az elrendelése azonban sokkal könnyebb, mint a végrehajtása. Tessék elképzelni egy nagy felvevő hivatalt a forgalom legtüzesebb órájában! A feladásra kerülő s az előállítási mód szempontjából kétséges sokszorosítás előállításának igazoltatása mily kellemetlen a feladóra is, a hivatalra is!

Utólagos bejegyzések.

Az előírt előállítási módon készült nyomtatványokra a feladók elvileg sem kézírással, sem egyéb más módon semmiféle utólagos szöveget nem írhatnak. A nyomtatvány lényeges kelléke ugyanis az azonos szöveggel történő tömeges sokszorosítás volna.

És mégis! Már az 1874-iki első nemzetközi szerződés szövegében bent találjuk, hogy mit szabad egyes nyomtatványokra utólag kézzel is felírni. Részletesen felsorolják, mire mit szabad felírni. Kimondják, hogy sem kézírással, sem nyomtatással nem szabad olyan közlést beírni, ami elvenné a nyomtatvány általános jellegét. Először csak a következő ötféle bejegyzést engedték meg: a kefelevonatok javítása, a körözvényeken aláírás és keltezés, könyveken ajánlás, a szöveg egyes részeinek aláhúzása, végül árjegyzékekbe az árak beírása. A bejegyezhető szövegre vonatkozó engedélyek száma ettől kezdve folyton nő.

A személyes vonatkozású közlések lehetősége ezzel veszélyes betörési pontot nyert. A következő kongresszusok tevékenysége most már nem a nyomtatvány fogalmának nyugodt kutatása volt, hanem folytonos harc és védekezés az utólag megengedett bejegyzések terén. A kultúra érdekében 1885-ben Lissabonban megengedik a könyvajánlatokon s megrendelőlapokon a rendelés adatainak beírását, először csak szerényen — később mindig nagyobb és nagyobb részletességgel. Francia részről ennek nyomán a washingtoni kongresszuson feltámad a gondolat, nem lehetne-e az összes megrendeléseket nyomtatványként szállítani, azzal az indokolással, hogy ez tulajdonképpen nem személyes, hanem csak kereskedelmi levelezés volna. A javaslatot azonban nem fogadták el, mert nem akarták ezt a kedvezményt, amit a kultúra érdekében kivételesen a könyvekre adtak meg, a kereskedelmi élet ágára is kiterjeszteni.

Azoknak a nyomtatványküldeményeknek a száma, melyekbe utólagosan — és mindenikbe más-más speciális szöveget — be lehet írni, egyre nő. Az 1885. évi bécsi szerződés azokat 13-ra emeli, ma pedig 12-féle engedmény van érvényben. Nem csoda, ha Olaszország a washingtoni kongresszuson erősen kikelt a sok kivétel ellen s azokkal a posták pontos munkáját látja veszélyeztetve. A sok kivétel, a sok bejegyzés mindenike a személyes közlés egy-egy lehetőségét biztosítja. Lassankint a levelezés nagy része átcsúszik a nyomtatványküldeményekre — ami sem elvi, sem pénzügyi szempontokból nem kívánatos.

A tiltakozás különösebb eredménnyel nem járt. Hasonló tiltakozást terjesztett elő a magyar posta is 1920-ban Madridban.

A nyomtatványküldemények szövege tehát tágul és bővül az utólag bejegyezhető feljegyzésekkel. Ezzel a nyomtatvány tiszta fogalma, melyet az előállítási mód alapján magunknak alkottunk, bizonyos mértékig elhomályosul, illetőleg kiigazításra szorul. A személyes levelezés — a kereskedelmi közlések (könyvmegrendelés) határain belül — részben lehetővé válik.

A szöveg vizsgálata.

A szállításra kerülő nyomtatvány szövegének vizsgálata általában a nyomtatvány fogalma szempontjából nem feladata a postának. Azzal ugyanis, hogy valamely sokszorosítás az előírt módon készült s bizonyos esetekben húsz egyező példányban kerül feladásra, a nyomtatvány feltételeinek már megfelelt.

Két szempontból azonban mégis ellenőrzést kell gyakorolni. Az egyik szempont az, hogy a szövegben nincsenek-e meg nem engedett utólagos toldások, bejegyzések? A második szempont a szövegnek viszonyát vizsgálja magához a küldeményhez. Ezt a szabályt, mely a nemzetközi magyarázatban már rég él, először az 1924. évi stockholmi kongresszus szövegezte meg. Eszerint nem lehet nyomtatványként szállítani a tulajdonképpeni értelemben vett papírkereskedési cikkeket, ha a rajtuk lévő nyomtatott rész nyilvánvalóan nem tartozik a küldemény lényegéhez. Azok a papírárúk tehát, amelyeken nem a rajtuk lévő szöveg, sokszorosítás a lényeges (pl. címiratokkal ellátott levélpapírok, kisebb reklámszövegekkel nyomott csomagoló-papírok, blokkok), nem nyomtatványok. A szöveget tehát a postáknak ebből a szempontból is vizsgálniok kell.

Azzal a ma már kétségtelenül kialakult véleménnyel szemben, hogy a nyomtatvány szövegét a tartalom szempontjából bírálni nem kell, találunk a multban olyan irányokat is, amelyek a nyomtatványokon lévő szövegeket az általánosság szempontjából is vizsgálni kívánták. Ezek az irányzatok esetenként akarják elbírálni, hogy valamely, a nyomtatvány előállítására előírt módon készített szöveg nem tartalmaz-e személyes és aktuális közlést?

Az 1877-ben megjelent L'Union Postale c. lap 9. számában olvassuk, hogy Franciaországban arra a kérdésre, vajjon egy nyomtatvány, mely a feladó és a címzett közt aktuális és személyes levelezést tartalmaz, élvezi-e a nyomtatvány-díjszabás kedvezményét, annakidején tagadó volt a válasz.

Svájcban 1924-ig a belföldi forgalomban az írógépen készült sokszorosításokat is elfogadták nyomtatvány gyanánt a szöveg olyan ellenőrzésével, vajjon nem tartalmaz-e az személyes és aktuális közlést?

A magyar posta is hajlott a felé a nézet felé, hogy a nyomtatványt az előállítási módon kívül a szöveg érdemére nézve is vizsgálni kell, vajjon nincs-e abban személyes és aktuális levelezés? Pl. Ha egy szabó nyomdai úton készített felhívást, melyben a megrendelőt a rendelt ruha próbálása céljából üzletébe kéri, nem személyes levelezés-e ez? avagy az üzleti természetű ilyen közlés megengedett-e?

A kérdést a londoni kongresszuson a magyar delegátusok fel is vetették. A kialakult vélemény — amely a kérdés felfogásában iránvt ad — az volt, hogy az előírt előállítási módok betartása esetén a szöveg további vizsgálata felesleges s az abban esetleg mégis lévő személyes jelleg nem esik kifogás alá. Az elbírálás tehát formai.

Kétségtelen, hogy ez az álláspont a postahivatalok részére a kivitelben sokkal kedvezőbb, mint a szöveg bírálatát kívánó álláspont. A szöveget vizsgáló irányzat megvalósításának a legnagyobb akadálya abban volna, hogy rendkívül nehéz megnyugtató irányelveket adni arra, hol van a határ, ahol egy szöveg általános jellege megszűnik? Ingadozások, bizonytalanságok elkerülhetetlenek, különösen itt, ahol a kedvezményes szállítás elnyeréseért a feladók a legraffináltabb kibuvókat, szövegezéseket termelnék.

Új utak keresése.

A nyomtatványküldemények elbírálása ma a nemzetközi szerződések taxative szövegezése alapján túlnyomórészt formai szempontok szerint történik, ahol még az is döntő, hogy a sokszorosítás mily anyagra készült. (Nyomtatványként csakis a papíryanagra készült sokszorosításokat szabad elfogadni.) Az életben azonban a nyomtatványokra vonatkozó szabályok alkalmazásánál újabb és újabb nehézségek merülnek fel. Ahány állam, annyiféle felfogás érvényesül a nyomtatványok elbírálásánál, nemcsak az országok belföldi forgalmában, ahol nemzetközi szerződésekkkel a szabályozás nincs megkötve, hanem a nemzetközi forgalomban is. Ezek az eltérések megtalálhatók úgy az előállítási módok, mint a megengedhető bejegyzések magyarázatára nézve. Így pl. Svájc a préselt címlapokkal készült sokszorosításokat elfogadja nyomtatványként, a magyar posta nem. (Adréma géppel készült iratokat a magyar posta nyomtatványként nem fogad el.) A képeslapokra írt 5 szögig terjedhető üdvözlő sorok aláírásánál Svájc nem engedi meg, hogy egy kiránduló család, társaság, összes tagjai aláírják azt. A német és magyar posták e téren nem szabnak határt. Az eltérő magyarázatok egész csokrát lehetne így összegyűjteni.

Hogy a nemzetközi forgalomban nagyobb viták a nyomtatványokról még nem támadtak, annak az az oka, hogy a levélpostai küldemény díját, a transzidíj kivételével, leszámolás nélkül mindegyik ország postája magának tartja meg. Az anyagi károsodás tehát — ami az esetleges szabadelvű magyarázattal jár — csak a felvevő országot éri. Minthogy a kérdés nem elsőrendű pénzügyi vonatkozású, azt az egyes rendeltetési posták a feladó országgal szemben nem ellenőrzik. Tehát nemzetközi viták nem támadnak.

A nyomtatványküldemények részére engedett kedvezmények túltengése már többször foglalkoztatta az egyes postákat. Egyesek keresték is a megoldási lehetőségeket. A nyomtatványküldemények terén észlelt túltengés ellen a római kongresszuson Delmati (olasz) szólalt fel és újra felelevenítette a L'Union Postale 1877. évfolyam 9. sz. hasábjain is napvilágot látott azt a régi gondolatot, hogy nem kellene-e a nyomtatványküldemény helyett megfelelő tarifákkal „nyitott levél“, „zárt levél“ küldeményfajt rendszeresíteni.

E gondolat szerint a nyomtatványküldeményfaj, melyet a sok kivétel már a posták, de a közönség előtt is diszkreditált, megszűnnék. Csak levél lenne, kétféle díjjal. A zárt és nyitott levél. A drágább zárt oly levelezések részére, melyek a diszkréciót kívánják s egy olcsóbb díjszabású nyitott levél, melyben aztán az írott közleményeken kívül a tetszés szerint módosítható mai nyomtatványok is szállíthatók volnának. Nem kellene a postának semmi mást nézni, csak hogy nyitva adták-e fel a küldeményt, vagy zárva? A postakezelés szempontjából a kérdés egyszerű volna, de nehezen valósítható az meg a díjszabás és a közönség szempontjából. Azzal feltétlen számolni kell, hogy a magánlevelezés nagyrésze takarékosági szempontból a nyitott levélre menne át — ez tehát a posták által szállított zárt levelek darabszámát apasztaná. Más oldalon a közönség sem venné

szívesen, hogy a mostani igen alacsony nyomtatvány-díjtételek helyett a feltétlen drágább nyitott levélben — tehát a mainál drágábban — kelljen körözvényeit, stb. küldeni. (Magyar részről e kérdés tárgyalását l. még a Posta Évkönyv 1924. évi számában a 14. lapon, dr. báró Szalay Gábor „Zárt levél, — nyitott levél“ c. cikkben.)

A kérdés a római kongresszus óta nem éledt fel újra. Azóta más baja-gondja van a világnak. Maradt tehát minden a régiben.

Mi tehát a várható fejlődés? A nyitott levél — zárt levél terve tarifális nehézségek miatt még valószínűen pihenni fog. Talán lehetne a nyomtatványok terén kétféle díjszabást megszabni, egyet azok részére, amelyekben semmiféle utólagos bejegyzés nincs s egy másikat azok részére, amelyekben ilyenek vannak. Ezzel a kereskedelmi levelezés részére a nyitott levél megvalósulna. Itt is akadály, hogy az újítás a már élvezett kedvezményekkel szemben hozna rosszabbodást, amit nemzetközi forgalomban is aligha lehetne keresztülvinni.

A legutóbbi londoni kongresszuson Németország jött azzal az új gondolattal, amely belföldi forgalmában már részben életben is van. A javaslat szerint a posta fogadja el nyomtatványként a bármilyen sokszorosító eljárással előállított iratot, a feladandó példányszám kikötése nélkül, s engedje meg, hogy ahhoz a feladó a bármely küldeményre eddig is megengedett feljegyzéseken felül szorosan a szöveggel összefüggő, legfeljebb 5 szóból álló utólagos feljegyzést is írhasson.

A javaslat kétségtelen sokkal áttekinthetőbb, az ellenőrzés szempontjából könnyebb helyzetet teremtene, de a londoni kongresszus, illetőleg az azt előkészítő párisi bizottság azt nem találta elfogadhatónak. Valószínűen azért, mert az 5 szóig terjedő bejegyzések általános megengedése a küldemények egy nagy részét segítené át a drágább levelektől a túl olcsó nyomtatványokhoz. Ilyen nagy horderejű változás csak díjszabási változásokkal együtt valósítható meg.

Azt megjósolni, hogy mi a legközelebbi fejlődés útja, nehéz. Legvalószínűbb a kompromisszum, mely a megadott engedményeket nem bántja s újakat lehetőleg nem ad.

A régi magyarországi posták postakürtjelei s azok alkalmazása.

Ismerteti: Dr. MONUS FERENC, m. kir. postatitkár.

Signaux de cornet de l'ancienne poste en Hongrie et leur application. Par le Dr. François Monus, secrétaire de poste roy. hongr. Les premières diligences entre Pest-Buda et Vienne. La poste imp. roy. indigne de confiance au point de vue de la nation hongroise. Création et propagation d'entreprises privées de transport. Abus avec le cornet de postillon. Ordonnance du baron Ottenfeld, directeur des postes de la Cour, au sujet des signaux de cornet de postillon et de leur application.

A XIX. század elején a posta szervezetében igen fontos változás történt azzal, hogy Ottenfeld Miksa báró, bécsi udvari postaigazgató, éjjel-nappal közlekedő, az eddiginél könnyebb szerkezetű postai gyors-

kocsikat közlekedtetett. Ezek a gyorskocsik (delizsánszok) hamarosan közkedveltek, elterjedtek lettek s a harmincas évek végén már naponta közlekedtek Pest—Buda—Bécs között.

Az újfajta gyorskocsi főképpen utasokat szállított, azonban gyorsasága miatt levélposta szállítására is felhasználták.

A posta azonban meglehetősen hitelét vesztt, megbízhatatlan intézmény hírében állott; a magyarországi reformmozgalmak alatt hatóságok, hivatalok, városok, vármegyék, közintézmények hivatalos levelezéseiknél lehetőleg nem vették igénybe, mert köztudomású volt, hogy a bécsi kormány egyesek leveleinek lefoglalásától, sőt felbontásától sem riad vissza, ha azt erőszakos politikai céljai elérésére szükségesnek tartja. Éppen ez volt az oka annak, hogy egyesületek, testületek hivatalos és magánlevelezéseiket saját embereikkel (a vármegyék pl. saját hajduikkal) továbbították. Az a körülmény továbbá, hogy nálunk a kocsiposta és az utasszállítás nem tartozott a postaregale körébe, különféle magánvállalatok keletkezését tette lehetővé, amelyek igen gyorsan elszaporodtak s az utasok és csomagküldemények szállításán kívül levelek csempészésével is rendszeresen foglalkoztak. Ezek a különféle, ú. n. utasszállító vállalatok, amelyek a magyarországi járható utakat behálózták, a postakürt tiltott és meg nem engedett használatával maguknak bizonyos előjogokat vindikáltak, ami miatt igen gyakran a valóságos postafogatok hátrányban voltak és sokat késtek. E tekintetben rendet kellett teremteni s a rendezés munkáját Ottenfeld báró vállalta. Az 1839. évben kiadott „Postillon-Szolgálati-Utasítás”-ban foglaltak kiegészítéseképpen 1844. évi május hó 13-án a postakürtjelzések használatára új utasítást adott ki, hogy a kürtjelek használatánál az eddigi megtévesztések és zavarok megszűnjenek. Szükség volt azonban e rendelkezésre azért is, mert a postillonok (postakocsisok) saját kényük-kedvük szerint úgy és olyképpen fujták a postakürtöt, amint nekik jól esett, sőt voltak, akik egyáltalán nem használták a postakürtöt, hanem hangos ostorpattogtatással jelezték megérkezésüket. Ottenfeld báró kiadott utasításában, ugyanakkor újból és nyomatékosan felhívta a postamesterek figyelmét a bécsi cs. kir. udvari rendőrség ama korábbi rendelkezésére is, mely szigorúan megtagyja, hogy a császár ő felsége fő- és székvárosában, de különösen és főképpen a k. k. Hofburgban és annak belsejében, éjjel a postakürt használata kerülendő, illetőleg annak hangja lármás ne legyen. A felséges császári ház tagjainak éjjeli nyugalma nem volt szabad a postakürt hangjával sem megzavarni.

Ottenfeld báró a postamesterek szolgálatában álló postillonok részére egységes, meghatározott kürtjeleket rendszeresített, amelyeknek kötelező használatát elrendelte.

Meghatározott kürtjelzést kellett adni:

1. minden posta indulásánál,
 2. minden szolgálati posta érkezésénél,
 3. különposta (extra-posta) érkezésénél,
 4. futár (kurir) posta érkezésénél;
- azonkívül külön jelzést kellett használni:
6. a lovak számának meghatározására,
 7. a postakocsik számának meghatározására,

8. valamely rendkívüli esemény vagy veszély esetére (Nothruf)-
E kürtjelek a következők:

Posta indulásnál:

Szolgálati posta érkezésénél:

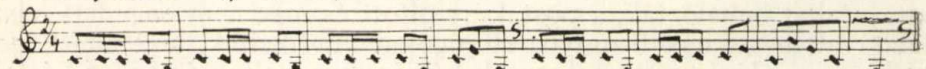
Különposta (Étropaosta) érkezésénél:

Futár (Kurir) posta érkezésénél:

Sorompóposta (Estaffette) érkezésénél:

A lovak számánál jelzésénél

A kocsik számánál jelzésénél

veszély esetén:

Az utasítás szerint, ha egy posta elindul az állomásról, a postillon mindig csak az egyszerű indulási jelet fujja, ha ellenben szolgálati posta érkezik az állomásra, a kocsik számát a főkocsi hozzászámítása nélkül jelzi, a lovak számát azonban mindig jeleznie kell, hogy azokról a postamester még a posta beérkezése előtt tudomást szerezzen s a megfelelő fölszerszámozott pihent lovokról idejében gondoskodhassék. Ha különposta, futárposta, lovasposta érkezik és a postaállomáson marad, a postakocsis csak egyszerű jelzést ad, a kocsi és a ló számának megjelölése nélkül. Ha azonban a különpostán utazók megérkezés után nyomban tovább akarnak utazni, úgy a különposta vagy futárjelen kívül a lovak számát és ha utasok is vannak és már emiatt is mellékkocsi kívántatnék, a kocsik száma is jelzendő.

Ha a lovasposta (estaffette) a legközelebbi állomáson csak rövid pihenőt tart s aztán tovább megy, az átmenő postillon a lovasposta kürtjelen kívül egy, esetleg több ló szükségességét tartozik jelezni. Egymás mellett elhaladó vagy egymással szembejövő postai járművek postakocsisai azt a jelet fujják, amely az illető postamenetre (rendes posta, különposta, futárposta, lovasposta) elő van írva, hogy a sürgősebb természetű futár- vagy különposta, akadály nélkül folytathassa útját. Ugyanígy járnak el akkor is, ha szűk hegyi útra, szakadékra, keskeny útra hajtanak, vagy továbbá, ha valamely város kapujához, avagy ha sorompók, út-, híd-, vámhivatalokhoz érnek.

Az előírt jelzést tartozik adni minden induló posta postillonja, ha

már teljesen indulásra kész és menetközben minden félórában azt ismételni tartozik. Az ú. n. postillon veszély (Nothruf) jelzést csak akkor szabad fújni, ha a postakocsis valóban veszélyben van. Ilyenkor minden postamester, postakocsis, valamint minden postaalkalmazott, ha a jelzést hallja, a legrövidebb idő alatt köteles a hívás helyére sietni.

A postamestereknek szigorú kötelességük volt afelett örködni, hogy minden postillon használható postakürttel legyen felszerelve és azon a megfelelő és előírt kürtjelet tisztán és érthetően fújni tudja.

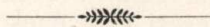
Kimondja továbbá az utasítás, hogy amennyiben a postillonok az itt említett kürtjeleket — amelyek 1845. évi május 1-ével lépnek életbe — a mondott ideig meg nem tanulnák, a postaszolgálatból elbocsátatnak, akik pedig már szolgálatban vannak, azoknak félévi időhaladék engedélyeztetik. Minden újonnan szolgálatba lépett postillonnak, hat hónap leforgása alatt meg kellett tanulni az említett jelzéseket.

Büntető határozatokat is tartalmaz az utasítás, amennyiben kimondja, hogy ha valamely postillon egyáltalán nem, vagy nem megfelelő, avagy továbbá helytelen jelzést adna le, 10 kr. büntetéspénzt fizet, mely ismételt esetekben fokozódik. Mennyire súlyt helyez az utasítás a kürtjelek pontos és helyes leadására, illetőleg az e tekintetben felmerülő hanyagságok megtorlására, bizonyítja a következő intézkedés: az egyes postahivatalokat kötelezte az előforduló szabálytalanságoknak a főpostaigazgatósághoz, Ausztriában pedig a legfőbb udvari postaigazgatósági bírósághoz írásban való bejelentésre. A postillonokra kiszabott, illetőleg kirótt büntetéspénzt az érdekelt postamester az illetmény kimutatásban bevételben tartozott elszámolni.

További érdekes intézkedése még Ottenfeld báró utasításának, hogy városokban és más népesebb helyeken a postillonnak ostorral csattintva jeleket adni büntetés terhe alatt szigorúan tiltva volt. A vöröskabátos, fekete-sárga tollbokrétás rokonszenves postillonok, amint egy-egy városba vagy népesebb községbe érkeztek, olyan hangos ostorcsattogás-pattogással vonultak a postaállomás elé, hogy az egyéb fogatok lovai ágaskodva, prüszkölve nagy irammal vágattak el a postakocsik mellett, alaposan megrémítve a kocsikban ülőket.

Majdnem száz esztendő elfelejtett kedves romantikája, méla akkordjai szólnak hozzánk az itt közölt régi hangjegyekből, felejthetetlen édes-bús dallamukra örömmel figyeltek fel azok, akiknek poraikat is régen elfújta az új idők szele; akiknek épúgy örömet, bánatot hozott a posta, akárcsak nekünk, a ma lázasan agyonhajszolt embereinek.

A postakürt kedves hangjai ihlették meg a mérhetetlen szomorúság és bánat poétáját, Lenau Miklóst, aki egyik megkapóan szép versében így örökíti meg részünkre azt az érzést, mely őt a postakürt hangjaira elfogta: „Postakürtnek dallamát hallom messze, távol, s öszzebb szorul már szívem egyszerre szavától . . .”

Az elektromos távközeledés pénzügyi problémái Németországban.

Irta: DR. ING. FEYERABEND német birodalmi államtitkár.

Fordította: DR. HAVAS FERENC, m. kir. postatanácsos.

Les problèmes financiers des communications électriques en Allemagne. Par le Docteur Ingenieur Feyerabend, Serétaire d'Etat de l'Empire Allemand. Publié dans la revue „Europäischer Fernsprechdienst“ (No. 20/1930). Traduction par le Docteur François Havas, conseiller des Postes.

Après les détails relatifs à la fortune effective de la Poste allemande l'auteur expose la politique financière de l'Administration des télégraphes et des téléphones en faisant connaître les tendances de l'Administration allemande dans l'organisation d'une exploitation économique des services électriques.

Az 1929. évi március 31-iki állapot szerint a német birodalmi posta aktív vagyona kereken 3 milliárd birodalmi márkára rúgott. Ebből az összegből kereken 170 millió a táviróra, 2070 millió a távbeszélőre és 20 millió a rádióra esik, vagyis összesen 2260 millió márka, ami a német posta vagyonállagának 76 százaléka. A posta és az elektromos közlekedési ágak közti aránytalan megoszlás az elektromos távközeledés, különösen a távbeszélő jelenlegi erős tőkeszükségletében találja magyarázatát. Itt nem egyszeri, avagy bizonytalan időközökben visszatérő tőkebefektetésekről van szó, hanem évente felmerülő befektetésekről, melyeket a berendezések állandó fejlesztésének szükségessége és a technika gyors haladása kívánnak. Ezek a befektetések a távbeszélő monopolisztikus természete következtében mintegy kényszerítő jellegűek és sem nem csökkenthetők, sem el nem halaszthatók, ha a német birodalmi posta, mint e monopólium tulajdonosa, a közgazdasági étellel szemben vállalt feladatának meg akar felelni.

Az egészséges pénzügyi politika általános alapelvei szerint az oly berendezésekkel járó befektetéseknek, melyeknek hasznát főleg az utókor fogja élvezni, állandó értékűeknek kell lenniök s elégséges kamatozást is kell biztosítaniok. Amennyiben pedig ezek természetüknél és terjedelmüknél fogva a berendezések rendes méretű fejlesztésének kereteit túlhaladják, azokat kölcsön keretében kell megvalósítani. Ezt a pénzügyi alapelvet, míg a birodalom eme kölcsönös szükségletéről az általános birodalmi kölcsönök keretén belül lehetett csak gondoskodni, nem tartották be mindig. A birodalom mindenkori pénzügyi helyzetéhez képest új berendezések költségeit folyó bevételekből s viszont fordítva az üzemi kiadásokat kölcsönökből fedezték. A német postának a birodalmi háztartásból történt kiválásával most már a befektetési tőkét a postának önmagának kellett előteremtenie. Ez sajnos, a pénzszűkös években nem mindig volt lehetséges. Nem maradt más hátra, mint a távközeledési berendezések igénybevévőire áthárítani a berendezések létesítésével járó költségek egy részét, oly módon, hogy az igénybevévői díjak oly magasán állapították meg, hogy a befektetési költségek egy részét az üzleti nyereségből lehetett fedezni. A nyereség ama részéről van szó, mely a kereskedők szójárása szerint az üzletben marad, s melynek összegével aztán az üzletbe befektetett tőke a következő számadási évben növe-

kedik. Bizonyos mértékben az önfinanszírozás rendszerét gyakorolja tehát a német posta. A távbeszélőnél ezenkívül az előfizetőket a befektetett tőke előtermelésénél még oly módon is igénybe veszik, hogy minden állomás berendezésekor egyszersmindenkori építési hozzájárulást fizettetnek velük, melynek összege a berendezési költségekből (önköltségek) s egy fix, a készülékért fizetendő összegből (főállomásnál 50 márka, mellékállomásnál 20 márka) adódik össze. Ez az építési hozzájárulás az új távbeszélőállomások létesítésével kapcsolatban szükséges tőke 9 százaléka.

Az önfinanszírozásnak ezt a gyakorlati alkalmazását a közgazdasági és parlamenti körök minduntalan kifogás tárgyává teszik. Azt állítják, hogy a német posta egészséges közgazdasági politika helyett a teaurálás politikáját folytatja. A díjak lehető alacsony színvonalon való tartása, a jelenlegi gazdasági viszonyok közt, a legidősebb parancsolat s ezért a berendezések fejlesztésével kapcsolatban a kölcsönök igénybevételétől nem kellene annyira húzódozni. Ezzel kapcsolatban azonban meg kell jegyezni, hogy a német posta, mint az elektromos távközlést ellátó szerv, tudatában van annak, hogy a díjakat lehetőleg alacsonyan kell megállapítani, illetőleg tartani. Ebbeli igyekezetének azonban a legóvatosabb pénzügyi elvek határt szabnak.

Mióta a német posta a birodalom önálló vállalatává alakítottatott át (1924), a posta és az elektromos távközlés céljaira felhasználható 420 millió birodalmi márka kölcsön felvételére kapott felhatalmazást. Ebből az összegből azonban tőkehiány miatt mindezt csak 300 millió márkát vehetett fel a valóságban, s ezt is legnagyobb-részt rövidlejáratú kincstári utalványokban. A hiányzó összeget egyelőre postai csekkszámájának igénybevételével kellett a német postának előteremtenie. Ez a fejlődési folyamat eléggé bizonyítja, hogy a szorgalmazott hiteligenybevétel a valóságban egyáltalában nem lett volna keresetül vihető. Másrészt alaposabb vizsgálat után azt is meg kell állapítani, hogy évi 70 millió márkás kölcsönökkel, ez felelne meg tudniillik az utolsó 6 év átlagának, a posta és az elektromos távközlés gyorsan emelkedő szükségleteinek hosszabb időn át nem lehetne eleget tenni. Ez a távközlési ágazatok egészséges továbbfejlődését fenyegetné, melyeknek az ismertett okokból erősen és állandóan szükségük van az új tőkékre. Ha a német posta a távközlési berendezéseket azok kiterjedése és a technika legmodernebb állásának megfelelően oly mértékben akarná fejleszteni, amint azt az északamerikai távbeszélő társaság rendszeren megteszi s ahogyan azt különben a német közgazdasági körök, mint szükségeset, meg is követelik, úgy minden évben 140—150 millió birodalmi márka kölcsönösszegnek kellene rendelkezésre állania.

Kérdés azonban, hogy ily nagy összegű folyó hiteligenylyést az egészséges pénzügyi politika alapelveivel össze lehet-e még egyáltalában egyeztetni? Ezek az elvek ugyanis azt tanítják, hogy a későbbi generációkra csak akkor szabad a felvett kölcsönök törlesztésének terhét áthárítani, ha az ezek igénybevételével alkotott berendezések, a távoli jövő céljait is szolgálják s ha a befektetett tőkék megfelelő kamatozást is biztosítanak. A meglehetősen hosszú élettartam a mű-

szaki berendezéseknél (kábelek, helyi és helyközi távbeszélő hivatalok stb.) biztosítottak látszik.

Azt kell tehát megvizsgálnunk még, hogy a távközeledési üzemek bevételei elegendők-e arra, hogy évi 140—150 milliós kölcsönösszegek kamatozását biztosítani tudják. Erre azonban összegszerűen biztos választ adni nem lehet, mert az üzleti haszon erősen függ a berendezések kihasználási fokától, vagyis a forgalom nagyságától. Ha az elbírálás alapjául az 1929-es költségvetési év eredményeit vesszük, akkor azt látjuk, hogy a táviró egyáltalában nem tudott üzleti hasznot felmutatni, sőt 17 millió márka ráfizetést tett szükségessé. Ebben nincs is semmi meglepetésszerű, ez csak elmaradhatatlan következménye a gyorsabb és így hatásosabb távbeszélővel való versenynek. Az államnak ezt az áldozatot vállalnia is kell, mert a távirót sem ő, sem a magángazdasági élet nem nélkülözheti. A deficitet tehát azoknak a többi távközeledési üzletágaknak a bevételeiből kell fedezni, melyek feleslegeket tudnak felmutatni. A távbeszélő üzem maga 124 millió birodalmi márka üzemi hasznot hozott, a rádióüzem pedig 16 milliót. A táviróüzemmel járó veszteség beszámításával az elektromos távközeledés 123 millió márka üzleti hasznot eredményezett tehát, ami a befektetett tőke 5.5 százalékos kamatozásának felelt meg. Ez a kamatozás olyan üzemnél, mely a műszaki átalakulásnak annyira alá van vetve s így tetemes pénzügyi kockázattal tartható csak fenn, semmi esetre sem mondható elégségesnek. Ha mégis tekintetbe vesszük, hogy az elektromos távközeledési ágazatnak, a befektetett nagy tőkékre való tekintettel ezenkívül még a német posta által a birodalom céljaira leadandó összegnek háromnegyed részét is magára kell vállalnia, úgy ebből az következik, hogy az 1929-es költségvetési évben úgyszólván az elektromos távközeledési üzemek tiszta bevételének teljes összegét fel kellett használni a birodalom számára beszolgáltatandó részösszeg előteremtésénél. Nem maradt több, csak 8 millió márka, az új berendezések finanszírozására, amely összeg sokkal kisebb volt, semhogy önfinanszírozásról komolyan beszélni lehetett volna. A berendezések fejlesztéséhez anyagi eszközöket a postai üzem feleslegeiből kellett elvenni s amennyiben még ezek sem voltak elégségesek, nem maradt más hátra, mint ideiglenesen a postai csekk-számlára appellálni.

Mindezeket összefoglalva a következő megállapításokra jutunk:

1. Az elektromos távközeledési üzletágak jövedelmezősége az 1929-es év forgalma szerint nem elegendő.

2. Évi 140—150 millió márkás kölcsönösszegeket, bár ezek igénybevétele indokolt volna, nem lehet megfelelően kamatoztatni.

3. Ennek a hosszabb időn át tarthatatlan helyzetnek a megjavítása céljából

a) az üzemköltségeket tovább le kellene szállítani,

b) a birodalom számára való beszolgáltatást is mérsékelni kellene,

c) ha az a) és b) pontok alatt említett módzatokkal nem lehetne élni, avagy azok nem volnának elégségesek, a nagyobb jövedelmezőséget felmutató postai üzletág támogatását továbbra is igénybe kell venni s ha még ez sem volna elég, akkor új bevételi forrásokat kell megnyitni.

E követelések felállítása azonban a német gazdasági élet ezidőszerinti, felette kedvezőtlen helyzete mellett, joggal kelthet kétségeket azok gyakorlati megvalósíthatása tekintetében.

Az üzemköltségek mérséklésénél a döntő tényező a munkabérek leszállítása volna. A német posta személyi járandóságaiából ugyan a távközlési ágazatokra a lehetővé vált és részben már meg is valószínűsített mechanizálás következtében, csak 29.4 százalék esik, mindazonáltal a manuális távbeszélő üzemről az automatikus távbeszélő üzemre való gyorsított áttéréssel itt még további csökkenést lehetne elérni. A még meglevő légvezetéseknél folytatólagos kábelbe helyezése szintén segítené ebben a tekintetben. Ám mindkét terv megvalósítása még több mint 650 millió birodalmi márka újabb tőkebefektetést igényel, mely összeget rövid időn belül semmi esetre sem lehetne előteremteni. A táviró deficitjét a műszaki és személyzeti berendezkedések racionálisabb alakításával el lehetne tüntetni, ám itt a szanálás főleg a meglévő forgalmi tisztviselőknek rövid időn belül olcsóbb munkaerővel való kicserélésének nehézségén dől meg.

Azt, hogy a német posta által a birodalom céljaira leadandó összegek számbajövő mérsékléséről szó lehessen, a birodalom ezidőszerinti közismert pénzügyi nehézségei mellett belátható időn belül alig várhatjuk.

Nem marad tehát más hátra, mint az arról való elmélkedés, vajjon a díjak felemelése útján való újabb bevételi források előteremtése ajánlatos-e, illetőleg lehetne-e egyáltalán arra számítani, hogy ezzel az eljárással a bevételek szaporodjanak.

A táviródíjak, más országok díjaihoz hasonlítva, Németországban ezidőszerint már úgyszólván magasak. Ezért sok oldalról hangoztatják, hogy azok leszállítása a forgalom megélénkülésével a nagyobb jövedelmezőség biztosításához vezetne. Ez a feltevés azonban mégis téves, amint azt különben a szódíjnak 1925 január 1-én 15 pfennigről 10 pfennigre történt átmeneti leszállítása már be is bizonyította. A forgalom remélt emelkedése nem következett be, a deficit ezzel szemben annyira emelkedett, hogy a szódíjat egy és fél év múlva újból 15 pfennigre kellett felemelni. Újabb emelésre még sem lehet gondolni, mert az nem hozna bevétel emelkedést, mivel a forgalomnak a távbeszélőre való áttolódása ebben az esetben még erősebb lenne.

A távbeszélő díjak felemelése sem fokozná ezidőszerint a távbeszélőüzem rentabilitását, nem is beszélve arról, hogy politikai okból sem lehetne ezt az álláspontot megvédeni oly időben, mikor az egész gazdasági politika az árak letörésére irányul; a gazdasági élet egyik legfontosabb segédeszközének megdrágítását tehát nem lehetne megvalósítani. A legutolsó idők tapasztalatai inkább azt mutatták, hogy a gazdasági életben oly nagy az inség, hogy még a távbeszélő-előfizetőket is az igénybevétel erős korlátozására kényszeríti. Az állomások szaporodása ellenére az egyes állomásokra eső bevételek állandó apadást mutatnak, úgy, hogy a távbeszélő üzem eddig is elégtelen üzleti haszna tovább csökken. Ugyancsak nem lehet kétséges, hogy olyan kísérlet, mely a díjak leszállításától olymértű forgalomemelkedést várna, mely az üzem jövedelmezőségét erősen megjavítaná, a jelenlegi gazdasági viszonyok mellett sikerre szintén nem szá-

míthatna. Már a mostani díjszabás mellett is, éppen a leglényegesebb szolgáltatásoknál, az igazgatás saját önköltségeit is alig látja. All ez főleg azokra az alapdíjakra, melyekből az állomások létesítésével járó költségeket a befektetett tőkére való tekintettel fedezni kellene, amely célra azonban ezek elégtelenek. Amíg ezekre a költségekre nincs meg a szükséges teljes fedezet, addig a forgalom emelkedése sem emelheti az üzem rentabilitását. A beszélgetési díjak a kiszolgálás költségeinek fedezésére szolgálnak. Ezeknek nagysága pedig az alkalmazott személyzet számától függ. A távbeszélő díjszabás leszállításáról tehát majd csak akkor lehet szó, ha az automatizálás és kábelépítés már be lesz fejezve.

JOGESETEK ÉS JOGGYAKORLAT.

Cas juridiques et jurisprudence.

21.

Bűnvádi eljárás megszüntetése magánindítvány hiánya miatt.

P.... A..... távbeszélő előfizető a távbeszélő kezelővel szemben ismételt, súlyosan sértő kifogásokat használt.

Az illetékes igazgatóság a kir. ügyészséghez intézett átiratában a sértettek megnevezése mellett, utalással a sértetteknek erre irányuló kívánságára, a bűnvádi eljárás megindítását kérte.

A kir, büntető járásbírótság előtt folyt tárgyaláson P.... A..... a sértett postaalalmazottakkal szemben bocsánatkérő nyilatkozatot tett, ami azonban nem fogadtatott el, minélfogva az eljárás folytatódott.

A kir, büntető járásbírótság az ügyben hozott ítéletével P.... A....t a Bv. 2. §-ába ütköző becsületsértés vétségé miatt ellene emelt vád alól a Bp. 326. §. 4. pontja alapján felmentette.

Az ítéleti indokolás a következő:

„A posta 1927. évi június hó 10-én kelt átiratában értesítette a kir ügyészséget, hogy a vádlott a posta több alkalmazottját megsértette és kérte, hogy az eljárást vádlott ellen tegye folyamatba.

A felvett panasz-jegyzőkönyvek tanúsága szerint R.... Gy...., H...., I...., B.... S...., és R...., E.... azok az alkalmazottak, akiket a vádlott telefonján át sértésekkel illette. Nevezettek közül R.... Gy.... 1927. május hó 9-én kelt jelentésében a tényállás közlése mellett megfelelő eljárást kér.

R.... E.... jelentésében a bűnvádi eljárás megindítását kéri ugyan, de nem nevezi meg azt, aki ellen az eljárást folyamatba

tétetni kívánja. H.... I.... és B.... S.... csupán a tényállást közölték a panaszfeltevő rendezővel anélkül, hogy kérelmet terjesztettek volna elő. H.... I.... a rendőrség előtti kihallgatásnál kijelentette, hogy nem ismeri a vádlottat, nem tudja, hogy ő beszélt-e a telefonba. B.... S.... pedig kijelentette, hogy a vádlott bocsánatot kért tőle s ő azt elégtételül elfogadta.

R.... E.... és R.... Gy.... a rendőrség előtt történt kihallgatásuk alkalmával nem terjesztettek elő kérelmet a bűnvádi eljárás megindítása céljából.

Mindezekre tekintettel — figyelemmel arra a körülményre, hogy a jelen esetben a sértettek a fentebb felsorolt alkalmazottak és nem a posta — a sértettek részéről pedig magánindítvány nem terjesztett elő, a Bp. 326. §. 4. pontja értelmében felmentő ítéletet kellett hozni.

A R... E... és R... Gy... jelentésében foglalt kérelem az eljárás megindítását illetőleg ugyanis a Bv. törvény által megkívánt magánindítványnak nem tekinthető, mert nem hatóság előtt és nem megfelelő formában terjesztett elő, illetve a R.... Gy.... jelentéséből nem tűnik ki az, hogy bűnvádi eljárás megindítását kívánja, R... E.... pedig nem nevezte meg a vádlottat.“

A járásbírósnági ítélet ellen a sértettek fellebbezéssel éltek, fellebbezésüket arra alapítván, hogy a legfelsőbb bíróság gyakorlata szerint (l. m. kir. Kúria B. III. 331/1925. sz. határozatát), a magánindítvány megtételéhez különös forma nem kívánatik és annak lényege az, hogy a magánindítvány megtételére jogosított a bűnvádi eljárás megindítása iránt akaratát kijelentse és pedig oly helyen és körülmé-

nyek között, hogy az az illetékes hatósághoz, bírósághoz eljusson. Ez meg is történt, mert előjáró főnökségükkel a sértés bejelentésével egyidejűleg kérték a bűnvádi eljárás megindítását, ami a budapesti kir. ügyészséghez intézett ügyiratban világosan kifejezésre is jutott.

A kir. büntető törvényszék a fellebbezés folytán hozott ítéletével a járásbíróóság ítéletét helybenhagyta.

A törvényszék az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást az ott kifejtett bizonyítékoknál fogva valóban fogadta el. Az indokolás további részében a következők foglaltatnak: a tényállás alapján helyesen állapította meg a járásbíróóság, hogy magánindítvány nem terjesztett elő, annál inkább, mert a sértettként jelentkező H. . . . I. . . . , B. . . . S. . . . és R. . . . E nevében a feljelentést a posta tette meg, ő képviselte a vádat a kir. járásbíróóság előtti tárgyalásokon s a meghozott ítélet ellen a fellebbezést is a posta jelentette be, holott a Bp. 539. §-a alapján a posta a sértettek képviselőjére jelen bűnperben nem volt jogosult és a sértettek közül csak R. . . . E emelt vádat, de nem a Bp. 90. §-ában megjelölt helyen és módon. Ezek alapján a kir. járásbíróóság helyesen mentette fel vádlottat a terhére rótt vád alól a Bp. 326. §. 4. pontja alapján.

(Ez az eset világos példája annak, hogy a sértés súlyos volta dacára felmentő ítéletet kellett hozni azért, mert a vádemeléshez szükséges — jelen esetben — magánindítvány hiányzott. Amint látjuk, a sértett magánindítványát sohasem pótolhatja a sértett felettes hatóságának bármilyen intézkedése.)

Becsületsértés vétségének felhatalmazásra való üldözése.

22.

Becsületsértés vétségének felhatalmazásra üldözése kérdésében a m. kir. Kúria 1926. évi március hó 19-én B. I. 1.645/1926. sz. alatt hozott határozatában kimondotta, hogy ha a sértettnek hivatása gyakorlására vonatkozó tény nem más előtt, hanem csak a *sértettel szemben* (akár levélben, akár szóval) állítják s ez a tény valóság esetében bűnvádi vagy fegyelmi eljárás megindításának oka lehet; akkor a cselekmény nem mint rágalmazás, hanem mint becsületsértés lesz, még pedig csupán felhatalmazásra üldözhető.

A határozat indokolásában a következők foglaltatnak: A Bv. 9. §-ának első bekezdésében némi ellentmondás látszik lenni

annak folytán, hogy egyrészt e bekezdés bevezető része a rágalmazás mellett a becsületsértést is csupán felhatalmazásra üldözhetőnek jelenti ki, másrészt azonban e bekezdés befejező része ezt ahhoz a csupán rágalmazás esetére utalni látszó feltételhez köti, hogy az előző 1—6. pontokban felsorolt sértettek hivatásának gyakorlására vonatkozólag állítottat vagy híreszteltetett legyen oly tény, amely valóság esetében bűnvádi vagy fegyelmi eljárás megindításának oka lehet.

Ez az ellentmondás azonban csak látszólagos.

A Bv. 9. §-ának első bekezdése ugyanis nem tartalmazza a Bv. 1. §-ában körülírt rágalmazás összes tényálladási elemeit. Hiányzik ezek közül a „más előtt” és a „vagy pedig őt közmegejtésnek tenné ki” meghatározás.

Amiből az következik, hogy ha a sértettnek hivatása gyakorlására vonatkozó tény nem más előtt, hanem csak a sértettel szemben (akár levélben, akár szóval) állítják s ez a tény valóság esetében bűnvádi vagy fegyelmi eljárás megindításának oka lehet, akkor a cselekmény nem mint rágalmazás, hanem mint becsületsértés lesz, még pedig csupán felhatalmazásra üldözhető.

A Btk.-nek hatályon kívül helyezett 270. §-ára vonatkozólag hasonló jogelv jut kifejezésre a BHT: III. kötetében 232. sz. alatt felvett 6.586/1909. sz. jogegységi határozatban, amely azt mondotta ki, hogy e §. értelmében hivatalból, de felhatalmazás folytán van helye a bűnvádi eljárás megindításának akkor is, ha a tény állítása nem többek előtt (Btk. 258. §.) történt, vagyis ha a cselekmény csupán becsületsértésnek minősül.

A Btk. 270. §-ának helyébe lépett Bv. 9. §-a sem zárja ki azt, hogy oly tényállítás vagy híresztelés esetében, amely nem meríti ki az 1. §-ában körülírt rágalmazás összes tényálladási elemeit, becsületsértés címen, de csak felhatalmazás alapján legyen az eljárás megindítható, de ennek elengedhetetlen feltétele az, hogy tény állítása vagy híresztelése forogjon fenn.

Téves tehát a kir. törvényszék végzéséből kitévő az az álláspont, mintha a közhivatalnok hivatása gyakorlására vonatkozólag használt megszegyenítő kifejezés a Bv. 9. §-a értelmében mindig, tehát tény állítása vagy híresztelése nélkül is felhatalmazásra üldözendő volna s ennek folytán a kir. törvényszék hatáskörébe tartoznék.

Ezzel szemben áll a következő eset.

Az egyik budapesti távbeszélő állomásról a távbeszélőkezelőt „szemérmetlen teremtés, miért nem kapcsolja nekem a Te-

rézt", „szemérmetlen csürhe kiszolgáló“, majd a közbelépő rendezőt „menjen a fenébe“ kifejezésekkel illették. Megállapítást nyert, hogy, H.... I.... a sértegető volt. Az esetről felvett jegyzőkönyv csatolása mellett a budapesti kir. ügyészség a megsértett alkalmazottak kívánságára a bűnvádi eljárás megindítása iránt kerestette meg.

A budapesti kir. ügyészség az ügyben vádiratot adott, amelyben H.... I....-t az 1914: XLI. tc. 2. §-ába ütköző, 3. §-ának 2. pontja és 4. §. 2. bekezdése szerint minősülő, a 9. §. 6. pontja szerint felhatalmazásra üldözendő kétféle becsületsértés vétségével vádolta, mert közhivatalnok ellen hivatásuk gyakorlására vonatkozóan lealacsonyító és megszegényítő kifejezéseket használt.

H.... I.... a vádirat ellen kifogással élt, a budapesti kir. büntető törvényszék vádтанácsa azonban H.... I....-t az ügyészségi vádiratban foglaltak értelmében vád alá helyezte.

A budapesti kir. törvényszék az ügyben hozott ítéletével H.... I....-t az 1914: XLI. tc. 2. §-ába ütköző kétféle becsületsértés vétségében bűnösnek mondta ki, amelyet úgy követett el, hogy M..... I....-né telefonkezelő ellen következő

megszegényítő és lealacsonyító kifejezéseket használta: „szemérmetlen teremtes, csürhe banda, pocskék kiszolgáló“, B..... B..... telefon-ellenőrzővel szemben pedig azt a megszegényítő kifejezést használta, hogy „menjen a fenébe“, s ezért 300 P pénzbüntetésre ítélte.

Indokolás: Vádolt a megjelölt bűncselekményben való bűnösségét beismerte és beismerését a főtárgyalás egyéb adatai megerősítették.

Mint hogy H.... I.... az ítélet ellen jogorvoslattal nem élt, az ítélet jogerőre emelkedett.

(Kétségtelen, hogy a törvényszék ítélete, figyelemmel a fent közölt kúriai ítélet indokolásában foglaltakra, téves. A szóban levő esetben ugyanis a sértett közhivatalnokokkal szemben — amint azt a törvényszéki ítélet rendelkező részében maga is megállapítja, — csak megszegényítő és lealacsonyító kifejezések használtak, olyan tény állítása vagy híresztelése nélkül, ami fegyelmi vagy bűnvádi eljárás megindításának oka lehetne, minélfogva az elkövetett becsületsértés vétsége nem felhatalmazásra, hanem magánindítványra lett volna üldözendő.)

Közli: Dr. Krajcsik Géza.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

A legdrágább postabélyeg. A havrei nemzetközi bélyegkiállításon bemutattak többek között Britt-Guinea-ból származó 1 centes bélyeg, amelyet 1856. februárjában abból az alkalmából adtak ki, hogy a megfelelő értékjelzésű hivatalos bélyegkészlet váratlanul elfogyott. Ez az 1 centes bélyeg ezidőszent egyetlen példányban ismeretes. A kiállított példányt Georgetown-ban egy iskolás gyerek találta a padlason régi írományok között és egyik pajtásának adta tovább pár fillérért. A bélyeg azután a Ferrara-i báró Renotière híres gyűjteményébe jutott, aki gyűjteményét még a háború előtt a berlini postamúzeumnak hagyományozta. A háború után azonban Franciaország igényelte a bélyegritkaságot és azt 1922-ben elárverezték. A bélyegkülönlegességét az amerikai Arthur Hind vette meg 175.000 dollárért. A bélyeg jelenlegi értéke állítólag 250.000 frankot is meghaladja. (Postzeitschrift. 1930. 6.)

(k. j.)

Az angol postaszemélyzet különböző újításokra hívta fel az angol Postamester

General figyelmét. Így többek között javasolta, hogy a posta jövedelmezőségének emelése céljából az angol posta néhány bevált berendezésére, amelyek azonban a közönség érdeklődését ezideig nem tudták felkelteni, ügyes reklámok útján kellene azt felhívni. Javasolja továbbá, hogy a posta vezetősége minden nyilvánosan megjelent és a postával foglalkozó felszólalásra adjon nyilvánosan választ. Javasolja a postával foglalkozó mozgókép előadások tartását és népszerű rádiófelolvasások rendszerezését.

Javasolja, hogy hírlapelőfizetések elfogadását és a hírlap kézbesítést vegye fel a posta üzletágai sorába. Belforgalomban a csomagoknak a súlyát 22 fontra (10 kg.) emeljék fel. A postautalványok díjának leszállítását és az egy utalvánnyal küldhető összeg értékhatárának emelését is javasolják. Hasonlóan helyeselné a személyzet az expresszküldemények díjának leszállítását, ezzel kapcsolatban azoknak éjjeli kézbesítését is kérné berendezni. A postai nyomtatványokat jövőben maga a posta

állítsa elő és végül kívánatosnak tartaná, hogy a nyugellátási járandóságok kézbesítését a posta bevegye üzletágai közé. (Postnachrichten, 1930. 40.)

Távbeszélő üzem magánvállalatbaadásával kapcsolatban lapunk mult évi decemberi számában már volt alkalmunk néhány adatot közölni a görög posta és a szerződő vállalat között létrejött megállapodásból. Azt hisszük, hogy olvasóink érdeklődésére tarthatnak még számot a következő adatok: a görög távbeszélő hálózatot 38 évre vette érbe a Siemens-Halske berlini cég. A szerződés biztosítja a bérbevevőt, hogy a rádió kivételével más hírközvetítés intézménynek engedélyt a görög kormány nem ad. Katonai, rendőri és tűzbiztonsági vonalatok azonban továbbra is állami kezelésben tarthatja meg Görögország.

Athenben, Piräusban, Salonikiben, valamint mindazokban a községekben, ahol a bekapcsolt távbeszélőállomások száma a 100-at meghaladja, csak a szerződő cég tarthat fenn helyi távbeszélőhálózatot. A bérbevevő cég készpénzzel váltja meg a meglévő távbeszélő berendezéseket. A megnevezett 3 város helyi hálózatát legrovidebb időn belül teljes automata-hálózattal köteles kicserélni. Az 1000-nél több előfizetőt számláló helyi hálózatoknál lehetőleg szintén a teljes automata rendszert köteles a vállalkozó bevezetni. A díjszabási tételek megállapításánál a közönség teljesítőképessége és az üzemi önköltségi árak szolgálnak alapul és a díjtételek csakis a kereskedelmi minisztérium jóváhagyásával léptethetők életbe. Az állam a maga részére az összes állomásoknak 2 százalékát kívánhatja díjmentesen, továbbá 1 százalékát pedig kedvezményes díjú állomásként. A szerződés jóváhagyása után 6 hónap múlva a vállalkozó 500.000 angol font-sterling alapítókével rendelkező részvénytársaságot köteles életrehívni, amely a görög távbeszélőhálózatot Société Anonyme Hellenique du Téléphone címmel tartja üzemben. Ez a részvénytársaság görög állampolgárok többségéből álló igazgatótanáccsal intézi a távbeszélőhálózat ügyeit. Az igazgatótanács élén görög vezérigazgató áll, azonban mellette az ú. n. „Administrateur délégué” idegen állampolgár.

A görög kormány a részvénytársaság könyveit bármikor felülvizsgálhatja. A nyersbevételek 5 százaléka a görög kormánynak illeti meg. Háború esetén a távbeszélőhálózat vagy annak bármely része záros határidőn belül visszazsáll a görög államra. 13 év múlva a görög államnak feléled a visszavásárlási joga. 38 év leteltével pedig a teljesben újjáépített távbeszélő-

hálózat ellenszolgáltatás nélkül a görög állam tulajdona lesz.

A román távbeszélő bérbeadásával kapcsolatban létrejött szerződés viszont kimondja, hogy a társaság által átvett személyzet kinevezési és elbocsátási joga, beleértve a személyzet fegyelmelésének jogát is, a bérbevevő részvénytársaságra száll át. A jövőre nézve pedig a bérlőtársaság gondoskodik a román távbeszélő személyzet felfrissítéséről. Nevezetesen a forgalomhoz mért arányban a társaság nyugdíjképes alkalmazottakat is vehet fel; az állandó személyzet nyugdíjáról a román postaigazgatás, a többi román állami tisztviselőkre érvényes szabályok szerint gondoskodik. A nyugdíjárulékoknak az állampénztár javára történő befizetéséért a társaság szavatol. Műszaki alkalmazottakat, mérnököket, munkásokat meghatározott időre, mint szerződéses alkalmazottakat a bérbevevő társaság munkába állíthat. Ezek nyugdíjra jogot nem nyernek és éppen ezért felvételüket a bérlő részvénytársaság nem köteles a postaigazgatásnak bejelenteni. A nyugdíjig jogosult alkalmazottak 80 százalékának, továbbá a szerződéses alkalmazottak 50 százalékának román állampolgároknak kell lenniük. A szerződés jóváhagyása után 5 év múlva azonban már a műszaki alkalmazottak 90 százalékának is román állampolgároknak kell lenniük. A bérlő társaság a távbeszélővel kapcsolatos szabályzatait, rendelkezéseit jóváhagyás céljából köteles mindenkor a román postaigazgatásnak bemutatni. (Postnachrichten, 1930: 40.) (k. j.)

Postaközvetítés nyílt tengeren tartózkodó hajó és repülőgép között. A német Luft-Hansa a téli hónapok alatt üzemben kívül tartott „Danzig” nevű motorhajóját olyan vízduzzasztó vitorlálkkal szerelte fel, amelynek segítségével a nyílt tengeren tartózkodó hajó is leszállásra alkalmas, nyugdudt vízfelületet tud biztosítani a késett postaanyagot a hajó után szállító repülőgép részére. E kísérletek a délamerikai postaforgalom gyorsítását volnának hivatva szolgálni s éppen ezért végzik a motorhajókkal, mert azok gyorsaság és tengerbiztonság szempontjából is elsősorban jöhetnek szóba a délamerikai tengeri forgalom lebonyolításánál. A kísérleteket Rügen szigeténél végzik. Hasonló kísérleteket az előző évben már a Nordeutscher Lloyd hajótársaság is végzett a „Lützow” nevű hajójával. (D. V. Z. 1930: 48.) (k. j.)

Az angol posta sajátosságai. Az angol világbirodalom postájának szervezete előtűnk is meglehetősen idegen és ismeretlen. Ezért olvasóink előtti is érdeklődésre tarthat számot az a cikksorozat, melyet Müller

Pál dr., a német postaminisztériumba beosztott postatanácsos kezdett az „Archiv für Post und Telegraphie“ című szakfolyóiratban. A szerző 1929-ben júliustól—szeptemberig tartózkodott Angliában és cikkének anyagát részben személyes tapasztalataiból, részben pedig az angol posta és annak vezető tisztviselőitől nyert — tehát nagyobb részét hivatalos — adatok alapján állította össze.

A német szerző adatait a német posta hasonló adataival vetette össze. Az alább közölt részleteknél mi a magyar posta hasonló adataival világítjuk meg.

Az angol postaigazgatás (Post Office) úgy mint nálunk, egyformán kiterjed a postára, a táviróra és a távbeszélőre. Ezenkívül a postatakarékpénztári szolgálatot is önállóan látja el; ellenben személyszállítással ma már nem foglalkozik.

Az angol posta még annyira sem önálló, mint a miénk. A parlament, a kormány és a pénzügyminisztérium bizonyos kérdésekben döntő szerephez jut. Az angol posta költségvetése része az állami költségvetésnek. A postaházakat nem a posta, hanem az állami magaspítési hivatal, az Office of Works építi, tartja fenn és gondoskodik azok jelentősebb berendezési tárgyainak beszerzéséről is (bútorok, képek, órák stb.).

Az angol posta szervezete általában háromtagozatú. Áll pedig a) a postaminisztériumból (Secretary's Office), b) 12 kerületi igazgatóságból (Surveyors' Districts) és 9 kerületi felügyelőségből (Postmaster Surveyors), mely utóbbinak fennhatósága egy-egy jelentékenyebb város (pl. Liverpool, Glasgow stb.) és annak közvetlen környékére terjed ki. A Surveyor a székhelyén levő főpostahivatalnak (Head Post Offices) főnöke is egyúttal; s végül c) 484 főpostahivatalból (Head Post Offices) melyek mindegyike közvetlenül van a Surveyors-nak alárendelve.

Az angol posta e hármastagozata közé beékelődik még néhány központi hivatal. Ilyenek: 1. Az angol posta központi számvevősége (Accountant General's Department), melynek főnökét (a Comptroller and Accountant General-t) a postaminiszter (a Postmaster General) a pénzügyminiszterrel egyetértésben nevezi ki. A posta pénzügyeinek és számadásvitelének helyes- ségért általában a központi számvevőség főnöke felel, akinek minden javaslat, mely a posta kiadási tételeinek emelkedésével jár, előterjesztendő s azok csak hozzájárulása esetén valósíthatók meg.

2. A postatakarékpénztár (a Savings-Bank);

3. A központi műszaki felügyelőség (az Engineering Department);

4. Az utalványleszámolóhivatal (a Money Order Department) és végül

5. A központi anyagbeszerzőhivatal (a Stores Department).

A központi műszaki felügyelőségnek közvetlen alá van rendelve 15 kerületi műszaki felügyelőség (Engineering Districts), melyeknek határai általában a kerületi igazgatóságok határaitól esnek össze. A kerületi felügyelőségek kisebb szakaszokra vannak osztva, amelyeknek élén a mi építési osztályvezetőinknek megfelelő hatáskört betöltő műszaki tisztviselő, az Executive Engineer áll.

A műszaki ügyek eme külön szervezete tekintettel a kerületi igazgatóságok vezetőjének hatásköre a műszaki ügyekben meglehetősen korlátozott ugyan, de a távbeszélő üzemi ügyekben teljes önállósággal intézkedik. E tekintetben nagy segítségére vannak a kerületi vezető igazgatónak a távbeszélő üzemi biztosok (Telephone District Managers) kik a részükre kijelölt kerületben gondoskodnak a távbeszélő forgalom propagálásáról, belépőnyilatkozatok elfogadásáról, a távbeszélő számadások elkészítéséről és az egész távbeszélő üzem panaszmentes lebonyolításáról. E tekintetben kötelesek az építési osztályvezetővel karöltve eljárni. A távbeszélő üzemi biztosok saját személyzettel rendelkeznek. Minden kerületi igazgatóságnak területén 1 vagy 2, a kerületi felügyelőség területén pedig csak egyetlen távbeszélő üzemi biztos működik úgy, hogy az angol posta területén összesen 28 ilyen ellenőrző tisztviselő gondoskodik a távbeszélő üzem ellenőrzéséről.

Az angol posta most vázolt szervezetében teljesen külön állást élvez London, a birodalom fővárosa, hol a posta, táviró és távbeszélő ügyeket külön-külön igazgatási szerv intézi (a London Postal Service, a Central Telegraph Office és a London Telephone Service) — mely önálló szervek közvetlenül a postaminisztériumnak vannak alárendelve.

Az angol postaintézet élén a miniszterelnök javaslatára a király által kinevezett postaminiszter, a Postmaster General áll. Minthogy az angol alkotmány szerint nem minden miniszter szükségszerűen tagja a kabinetnek, ezért annak oldalánál, — mintegy politikai államtitkári hatáskörrel — mindig ott áll az Assistant Postmaster General, aki elsősorban mint a postaminiszter parlamenti helyettese szerenél és személye a mindenkori kormánnyal áll vagy bukik. E különös berendezésnek az az oka, hogy a postaminiszter rendszerint csak az eset-

ben vehet részt az angol parlament tanácskozásain, ha képviselői jogon egyébként is tagja a parlamentnek. Ezért van szükség állandó parlamenti képviselőre, aki ott a postát érdeklő ügyekben felszólaljon stb.

Néhány év óta a Postmaster General mellé 15 tagból álló tanácsadó testület — a Post Office Advisory Council — szerveztetett. E testület tagjait az ipar és kereskedelmi érdekelttség köréből a Postmaster General saját belátása szerint nevezi ki. A tanács évenként átlag egyszer tart ülést és a nyilvánosságot is érdeklő postai újítások és tervezetek kérdésében van hivatalosan tanácsal szolgálni.

A postaminiszter legmagasabb rangú, nem politikai tisztviselője a Secretary of the Post Office, a postaminisztérium adminisztratív államtitkárja. Ezt az állást pl. 1914. óta ugyanazon személy tölti be. Ennek helyettese és állandó segítőtársa a másodtitkár (Second Secretary), aki egyúttal a személyzeti, építészeti és beszerzési osztálynak is vezetője. A másodtitkár mellett két igazgató intézi a legfőbb fokozat az angol posta fő üzletágának, a postának és a táviró-távbeszélőnek ügyeit, mint Director of Postal Service és Director of Telegraphs and Telephones.

E vezető tisztviselők — mint főosztályvezetők — felülvizsgálása alatt dolgozik az angol postaminisztérium, nyolc különböző szakosztálya, egy-egy osztályvezető (Assistant Secretary) irányítása mellett. A szakosztályokban működő előadók (Principal) az ügyek egy-egy csoportját felelősség mellett intézik. Az előadók mellett hivatali igazgatók (Staff Officers), főfelügyelők (Executive Officers) és felügyelők (Clerks) dolgoznak, mint beosztottak. A szakosztályok mellett négy forgalmi osztály is működik és pedig külön-külön a posta-, a táviró-, a távbeszélő- és a rádió-ügyek részére. E forgalmi, kezelési osztályok szerepe kettős: a kerületi igazgatóságok ellenőrzése (központi biztonsági hatáskör) és a szakosztályoknak kezelési, forgalmi ügyekben szaktanácsal szolgálni. Közvetlen rendelkezéseket ezek a forgalmi osztályok nem adhatnak ki, csak a szakosztályokon keresztül. Ezenkívül külön alosztály intézi a nyomozási, a jogi, közegészségi és a női személyzet különleges ügyeit, mely utóbbi osztályt női előadó vezeti.

A központi hivatalok közül a központi számvétségnek, utalványleszámoló hivatalnak és postatakarékpénztárnak közvetlen alárendelt hivatalai nincsenek; ezek közvetlenül érintkeznek — postai szervekkel. A központi számvétség pl. 5091 hivataltól közvetlenül kapja meg a napi számadást, a postatakarékpénztár közel 12

millió számlatulajdonos számláját vezeti. A központi anyagbeszerző hivatal Anglia egész területére kiterjedő hatáskörrel köti a posta összes szállítóival a szerződéseket és ezenkívül vezeti az angol posta készülményjavító műhelyét, továbbá a londoni és birminghami anyagraktárakat.

A kerületi postaigazgatóság hatásköre egyrészt a postaminisztérium erősen centralisztikus berendezkedése, másrészt a központi hivatalok és műszaki felügyelőségek hatásköre miatt meglehetősen szűkkörű. Eppen ezért a 12 kerületi igazgatóságnál, — beleértve a segéderőket is — mindössze 328 munkaező van beosztva. A kerületi igazgató és helyettese igen gyakran vannak ellenőrző úton s az ügyeket a hosszadalmas írásbeliség kerülésével lehetőleg szóbelileg intézik.

A forgalmi hivatalok között — London kivételével — különálló táviró, vagy távbeszélő, vagy pl. csak csomagközvetítő hivatal nincs. A 242.000 km² területen, 44 millió lakost számláló országban mindössze 484 főposta (Head Post Offices), 304 fiókpostahivatal (Branch Offices) és 120 kirendeltség (Salaried Sub-Offices) működik; van ezenkívül közel 20.000 postaállomás, ügynökség (Scale-Payment Sub-Offices), ahol nem hivatásos személyzet látja el a postaszolgálatot. (Ezzel szemben a német postaigazgatás 468 ezer km² területen, 64 millió lakosra 4.180 főpostát, 1.204 mellékállomást és több mint 30.000 alsóbbrendű postai szervet tart üzemben; tudjuk, hogy a magyar posta 92 ezer km² területen, 8 és félmillió lakos részére összesen 2757 postahelyet tart fenn.)

A főpostahivatalok vezetője — a Head Postmaster — a hozzá beosztott fiókhivatalok és kirendeltségek szolgálatáért is felelős. A Branch Offices (fiókhivatalok) személyzete a főpostahivatalnak van alárendelve és korlátozott szolgálatot lát el.

A postaállomások, ügynökségek rendszerint üzlethelyiségekben, nem szakképzett személyzettel a postaszolgálat egy-egy ágát látják el, általában ellenében, mely általánynál éppúgy a feldolgozott munkaegységek arányában állapítják meg részükre, mint nálunk a postamesteri hivatalok járandóságát. E hivatalok berendezését is a szerződéses alkalmazott szerzi be. Városokban jobbára csak mint felvevőhivatalok működnek, melyek egyúttal értékükket is árusítanak. Ezek a szervek lehetőleg mindenféle irodai munkától fel vannak mentve.

Egyébként a postaszolgálat ellátása Angliában az 1908-ban hozott törvényben (Post Office Act) nyugszik. E törvény szerint a távolsági forgalomban az angol posta egyedül van jogosítva leveleket szállíta-

ni. A kivételek a kizárólagos jog alól meg-
egyeznek a magyar posta hasonló törvény-
erejű rendelkezéseivel.

A levél fogalma e törvény szerint ki-
terjed minden írott, nyomtatott, avagy más
módon előállított, akár nyitott, akár zárt
küldeményre, amely két — akár természetes,
akár jogi — személy között váltatott.
Hírlapok és csomagok nem esnek a posta
kizárólagos szállítási joga alá.

Érdekes az angol posta szervezetében az
a tény, hogy a pénzügyminiszter bizonyos
mértékben a Postmaster General felsőbb-
ségeként is szerepel. Így pl. a postai díj-
szabás egyes tételeit a pénzügyminiszter
állapítja meg rendelettel, sőt idegen álla-
mokkal a postaszállítást illetően kötött
szerződések érvényesítése és a végrehajtási
szabályok kiadása is a pénzügyminiszter
hatáskörébe tartozik. A postatörvény töb-
bek között kimondja, hogy díjmentesen
csupán a királyhoz intézett kérvényeket és
panaszokat, továbbá a parlament tagjaihoz
nyitva küldött kérvényeket szállíthat a
posta.

A postai szabályzatot is a Post-
master General a pénzügyminiszterrel
egyetértve adja ki. A postai szabály-
zat keretei általában megegyeznek a mi ha-
sonló nevű szabályzatunkkal. Ajánlva bár-
mely postaküldeményt — a csomagot is —
föl lehet adni. Értékküldeményt, mint kü-
lön küldeményfajt, az angol postai szabályzat
szabályzat nem ismer; azokat ajánlott kü-
ldeményekhez számítják. Ha a feladó kü-
ldeményének elvesztése vagy sérülése esetén
magasabb kártérítési összeget óhajt
magának biztosítani, az ajánlási díjon kí-
vül külön biztosítási díjat köteles fizetni,
amelyet postabélyegeken kell a küldem-
enyre fölragasztani. A kártérítés összeg-
szerűen nincs az egyes esetekre nézve meg-
állapítva, hanem azt esetről-esetre a kö-
rülmények mérlegelésével a posta szabja
meg. Ajánlott küldeményekért ez a kártér-
ítés összege legfeljebb 5 font sterling (kb.
140 P). Az egyetlen küldeményért kifizet-
hető kártérítési összeg külön biztosítási díj
fizetése esetén sem haladhatja meg a 400
font sterlinget (= kb. 11.000 P).

Kártérítéseknél csak a közvetlen kárt
veszik figyelembe. A levélben (akár aján-
lott, akár közönséges levélről van szó),
vagy csomagban küldött pénz, arany, ezüst
drágaságokért a posta kártérítést nem fizet.
Ajánlott küldeményben küldött pénzéért
csak akkor szavatol a posta, ha azt a posta
által erre a célra kiadott különleges borít-
ékban adták postára; de ez esetben is a
kártérítése összeg az 5 font sterlinget meg
nem haladhatja. Törékeny tárgyakért kü-
lönleges felelősséget még jó csomagolás

mellett sem vállal a posta, az ilyen csoma-
gokért csak elveszés esetén fizet kártérít-
ést. A Postmaster General döntése kár-
térítési ügyekben megfelelően lehetetlen.

Postán maradó küldeményeket általá-
ban csak idegenek, vagy utazók részére le-
het küldeni; külföldről érkező poste-
restante leveleket 2 hónapig, belföldieket 2
hétig tartanak a címzett rendelkezésére.
Express kézbesítést a feladó csaknem min-
den küldeménynél kiköthet. Ami a posta
forgalmát illeti, Angliának még Németor-
szágnál is nagyobb levélforgalma van, ha
azt a lakosság számához viszonyítjuk. A
levél belföldi forgalmában súlyhatár nincs.
A helyi forgalomban a távolsági for-
galommal szemben külön, kedvezményes
díjszabást az angol posta nem ismer, ami
figyelemmel London óriási helyi forgalmá-
ra, jelentékeny pénzügyi előnyt jelent a
postára nézve. A nyomtatványoknál bér-
mentesítési kényszert a belföldre nézve
nem ír elő az angol üzleti szabályzat. A
kártyaalakú nyomtatványokra, továbbá az
üzleti papírokra és árumintákra az angol
díjszabás külön tételeket nem állapít meg.

A hírlapokat a posta címszalag alatt fo-
gadja el szállításra. A legalább 7 napon-
ként megjelenő angol lapoknak kedvezmé-
nyes díjakat biztosít a díjszabás.

Csomagszállítással az angol posta csak
1882 óta foglalkozik. A posta csak 5 kg. sú-
lyig fogad el csomagot belföldi forgalom-
ban szállításra. A csomagdíjszabás egysé-
ges és tekintet nélkül a távolságokra, az
egész ország területén súly szerint van
megállapítva. A csomagok bérmentesítési
kényszer alá esnek, de a kézbesítésnél kü-
lön díjat nem szednek. A csomagokat szál-
lítólevél nélkül szállítja az angol posta és
a bérmentesítési díjakat éppenezért a csa-
mag burkolatára kell postabélyegeken fel-
ragasztani. A közönséges csomagot ragszám
és számlálás nélkül kezeli az angol posta
és éppen, mert a kézbesítés is átvételi el-
ismerés nélkül történik, a csomag kezelése
gyors és zökkenésmentes. Elveszett csoma-
gokért 2 font sterling (kb. 50 P) legmag-
sabb kártérítést fizet az angol posta.

Az angol posta kétféle postautalványt
ismer. A Money Order hasonlít a mi posta-
utalványunkhoz, de a feladása és kifizetése
egészen különleges módon történik. A fel-
adásnál a feladó kiállít egy nyomtatványt,
amely hasonlít az ajánlott levelek mai fel-
adási rendjénél nálunk használt feladóve-
vényekhez. Ez a nyomtatvány díjmentesen
áll a feladók rendelkezésére. Ezt a feladó-
vevényt a feladó pénzzel együtt átadja a
felvevő tisztviselőnek, aki a vevény adatai-
ról kiállítja a hivatalos utalványt, a ve-
vényt visszaadja a feladónak, aki azt levél-

ben megküldi az utalvány címzettjének. Magát a postautalványt pedig a posta küldi meg a rendeltetési hivatalnak. A rendeltetési hivatal a címzettet értesíti az utalvány beérkeztéről. A címzett a feladótól időközben beérkezett feladóvevénnyel jelentkezik a kifizető hivatalnál, ahol a feladó nevének bemondása és a vevény beszolgáltatása ellenében megkapja az utalvány ellenértékét. Az utalványokat az angol posta háznál nem fizeti ki, de akár a feladó, akár a címzett kérelmére, a címzett bankszámláján azok ellenértékét jóváírja. A Money Order útján küldhető legmagasabb összeg 40 font sterling (kb. 1000 P); azoknak elvesztéseért, vagy téves kifizetéseért az angol posta kártérítést nem ad.

Kisebbszámú pénzeszegek (egészen 1 font sterling 1 sch. kb. 30 P értékhatárig) utalványozására a Postal Orders szolgálnak, amelyeket különböző megszabott értékben a postahivatalok árusítanak. Ezeket a kisösszegű postai bónókat a feladó levéllel küldi meg a címzettnek, s azok ellenértékét a címzett minden személyazonosság igazolása nélkül bármely postahivatalnál átvételi elismerés ellenében megkaphatja. Az utalványozásnak ez a módja Angliában igen népszerű.

Az angol posta 1926. március óta ajánlott levelek, valamint ajánlott és közönséges csomagok kézbesítését utánvétel beszedése ellenében is vállalja. A küldemény darabonként beszedhető legmagasabb utánvételi összege 40 font sterling. Az utánvételes küldeményeket az angol posta csak 10 font sterling (250 P) értékhatárig kézbesíti a címzett lakásán; azonfelüli utánvétellel terhelt küldeményeket a címzettnek a hivatalban kell átvennie.

A postaszállítást Angliában is főként a vasút látja el. A vasút évi átalányösszeg ellenében gondoskodik mozgópostakocsikról, azok és a mozgópostaszemélyzet szállításáról. Az átalányösszeg megállapítása céljából a közösen, előre megállapított héten keresztül megszámolják a mozgópostával szállított postaszakokat. Megegyezés hiányában a vasútnak fizetendő átalányösszeg nagyságát a Railway and Canal Commission állapítja meg. Az angol posta e címen a különböző angol vasúttársaságoknak évenként átlag 2 millió font sterling (kb. 50 millió pengőt) fizet. Ezzel szemben a mozgópostakocsikat nem az angol posta, hanem a vasút, saját költségén építteti. Ezenkívül a postacsomagok szállításáért a tényleg befolyt csomagdíjak 40 százaléka is az angol vasutat illeti.

Az angol posta gépkocsi-állománya 1930. április hó végén 2217 teherszállító kocsiából és 690 motoros kerékpárból állott.

Ezenkívül kb. ugyanannyi gépkocsit magánvállalkozóktól is bérel a posta anyagszállítási célokra. A gépkocsikat a postahivatalok közötti anyagszállításra, a levél- és csomaggyűjtőszolgálat ellátására, a kézbesítő szolgálatban és a közúti postaszállításra használják. Az expresszkézbesítést is gépkocsikkal bonyolítja le az angol posta. A hivatalok közelében a csomagokat az angol posta kétkerekű kézikocsikkal kézbesíteti, melyet a postaalkalmazott maga elóttól. A gépkocsikon végzendő apróbb javításokat saját műhelyeikben, a jelentékenyebb karbantartási munkákat vállalkozókkal végezteti az angol posta.

A légiposta jelentősége Anglia óriási kiterjedésű tengerentúli tartományaira tekintettel lényegesen nagyobb, mint nálunk. Ezidőszert 24 hatalmas légi postavonalat tart üzemben. Legnagyobb távolságra fut be a London—India közötti légiposta, mely egyúttal Egyiptom, Palesztina, Perzsia és Afganisztán postaszükségeit is kielégíti. A 7 napot igénybevevő repülőposta kb. 10 napi időnyereséget jelent a rendes postaúttal szemben. A postát szállító repülőgépek nem az angol posta, hanem magántársaságok tulajdona.

Csőpostaberendezést csak belső szolgálatban használ az angol posta. Ezzel szemben a földalatti villamos postavasútja — a Post Office Railway — egyedülálló berendezkedés, mely a londoni nagy felvevő hivatalok és a pályaudvarok közötti közvetlen érintkezést és a postaanyag kicserélését gyorsítja. (Leírását lapunk már hozta.)

Az angol posta gépüzemestése alig haladja meg a magyar posta ilyen berendezéseit és messze mögötte marad a német posta hasonló berendezkedésének.

Az angol posta szállító járműveit éppúgy, mint a levélgyűjtőszekrényeket vörös színre mázoltatja. A levél szekrények az utcákon, tereken, a mi hengeralakú hirdetőoszlopainkra emlékeztetően, elkülönítve vannak fölállítva és a közönség által bármely oldalról megközelíthetők. A levél szekrények kiürítésének időpontját cserélhető jelzőtáblák mutatják.

A mi köralakú levélbeosztó-szekrényeinket az angol posta éppúgy nem ismeri, mint a németek. Ehelyett a 48 beosztó nyílással ellátott angol levélbeosztó-szekrény egyetlen síkban fekszik s a beosztó tisztviselő lovagló ülésben oszja a leveleket. A megtelt fiókokat elülről és nem a hátulsó nyíláson át kötegetli.

A felvevő hivataloknál még a legújabb épületekben sem alkalmazzák a teljesen nyitott bankszerű felvételi munkahelyeket, hanem azokat még mindig homályos üveggel, de legalább sodronyrácsal választják

el a közönségtől. Az angol felvevő posta-alkalmazott nem ülve és nem oldalról, hanem állóhelyzetben és szembe fordulva a közönséggel, szolgálja ki a feleket.

Fiókberlő-berendezkedést az angol posta nem ismeri. Azonban a címzettek előzetes bejelentés után (12 hóval előbb kell a bejelentésnek megtörténni és a díjakat is előzetesen kell lefizetni) megengedi, hogy évi 2—3 font sterling bérért a címzettek a hivatalban vegyék át levelezésüket.

A mozgópostákat lehetőleg kímélni óhajtják és ezért a levélanyagot a stabil hivataloknak kell lehető részletességgel feldolgozni; a közvetlen levélkötegek és levélzsákoknak a száma tehát még nagyobb, mint a mi mozgópostáinkon. A stabil hivatalok a közvetlen kötegekbe el nem helyezett anyagot nem vasútvonalanként, hanem közigazgatási járárok szerint kötegelik egyes kötegekbe, zsákokba, mert minden közigazgatási járás részére külön levélírányító hivatal működik, amelyek azután az anyag további részletes feldolgozásáról gondoskodnak. Éjjel külön, csak postát szállító vonatok is közlekednek. Vasárnap a mozgópostaszolgálatot is lényegesen korlátozzák: a postahivatalok ekkor csak 9— $\frac{1}{2}$ 11-ig tartanak felvevőszolgálatot és vasárnap még a levélgyűjtőszekrényeket is naponként csak egyszer, este ürítik.

Az angol posta nagyobb városokban általában 4-szer, középnagyságú helyeken 3-szor, élénkebb községekben 2-szer, falukban naponként egyszer kézbesít házhoz leveleket. London kereskedői negyedében azonban naponként hétszer, sőt a külterületeken is naponként ötször kézbesítenek. A kézbesítőkörzetek — úgy, mint nálunk — úgy vannak beosztva, hogy a levélanyag szétosztása mindig azonos eljárás szerint történhetik, de a beosztott anyaggal a szükséghez mért számú kézbesítő indulhat körútra. Sajátságos az a berendezkedés, hogy az angol posta külön kézbesítőszemélyzetet nem tart: a kézbesítők még a nagyobb városokban is körszolgálatot tartanak és megállapított időközökben szolgálatot cserélnek a gyűjtő, járatkísérő, pályaudvari, sőt a gépkocsivezetői teendőket ellátó társaikkal. A küldeményeket terhelő utánvételek összegét az angol kézbesítők éppúgy kötelesek nyomban, azoknak kézbesítés céljából törtenként átvétel alkalmával a tisztviselő kezeihez készpénzben kifizetni, mint nálunk az a levélportóval történik. Ebből a célból a kézbesítőket kb. 35—40 P állandó készpénzellátmánnyal látják el. A levélportót az angol posta is portóbélyegben ragasztja fel a küldeményekre. Az ajánlott küldeményeket nem kézbesítőkönnyvvel, hanem átadóvény ellenében kézbesíti. A kézbesítők nem

bőrből, hanem vitorlavászonból készült táskákkal vannak felszerelve, amelyet ugyanilyen zsák egészít ki; az anyaggal telt ezeket a zsákokat körútra indulásuk alkalmával vállukon átvette cipelik. Egy-egy kézbesítő szokott megterhelése kb. 35—40 font.

A faluzó levélhordók kerékpárral vagy motorral látják el szolgálatukat. A faluba érkező éles füttyülővel adnak jelt. Részükre a posta — rendszerint a községek által felajánlott ingyen területen — kis pihenő kabinokat készített, hullámbádog tetővel, bent falra erősített leereszthető asztallal, székekkel és kályhával felszerelve; ugyanitt a motor, avagy kerékpár őrzésére is külön zároshelyet készítenek. Ez a kis kunyhó-féle pihenő egyúttal munka- és pihenőhelyül szolgál a faluzó levélhordóknak.

Miután Londonnak a külvárosokkal együtt több, mint 7 és fél millió lakosa van, postaforgalma is óriásméretű. Levél-és csomagkézbesítő szolgálat a lehetőség szerint központosított. Postai szempontból London 9 fő- és 120 alkerületre van beosztva. Minden kerületnek megvan a maga irányító hivatala, mely egyúttal mint kézbesítő hivatal is működik. Az alkerületek postahivatalai csak nagyjában irányítják az általuk begyűjtött levelezést, s azt a kerületi főirányító hivatalhoz juttatják, amely azután a részletes feldolgozásról gondoskodik.

Az angol postaminisztérium évenként a közönség tájékoztatására kiadja az igen olcsó angol kézi díjszabást — a Post Office Guide-t. — A fő- és fiókhivatalok használatára külön-külön kiadásban jelennek meg a postai szabályzatok. Ezek szolgálati ágak, sőt munkakörök szerint külön-külön füzetben jelennek meg, melyek közös kemény táblában úgy vannak elhelyezve, hogy az éppen kívánt füzet könnyen kiemelhető a közös fedél alól. A hivatalos szabályok mindegyike a papírnak csak egyik oldalára van nyomva; a pótlékok mézgázott hátú papíron adatnak ki és azokat vagy a régi, érvénytelen szövegre, avagy az üres oldalra ragasztják fel.

A szigorúan vett postai szolgálati ágakon kívül az angol posta foglalkozik még rokkantsági és munkaügyi bélyegek árusításával; a posta fizeti az aggsági segélyeket, a nyug- és kezgyellátási díjakat, vadászati, halászati jegyek árusítását végzi. E különös munkálatokért az érdekeit minisztériumok külön díjakat fizetnek, melyeket évi leszámolások útján kap meg a posta. Hirdető irodát is tart fenn az angol posta, mely a postahivatalokban helyezi el ügyfeleinek hirdetéseit méltányos díj ellenében. E címen az 1927. évben 40.800 font sterling

bevétel számolt el. (Archiv 1930:11. Folytatjuk.)

k. j.

Közvetlen távkábelösszeköttetés Berlin és Róma közt. A Milano—Róma közti távkábelösszeköttetés üzembehelyezésével kapcsolatban, a m. é. október hó 17-én közvetlen, teljesen földalatti távkábelben haladó távbeszélőáramkört helyeztek üzembe, mely a Berlin és Róma közti távbeszélőforgalmat közvetítés nélkül teszi immár lehetővé. Az 1920. km. hosszú áramkör, mely ezidőszert a leghosszabb Berlinből kiinduló áramkör, a Berlin—Frankfurt a/M., Frankfurt a/M.—Stuttgart, majd Horn—Donauschingen—Schaffhausen—Zürich—Altdorf irányban haladva St. Gotthard—Lugano—Chiasso—Milano—Bologna—Firenze—Siena érintésével éri el Rómát. Az áramkör céljaira kizárólag 0.9 mm. erősségű, gyengén pupinizált ereket vettek igénybe. Az áramkörbe bekapcsolt erősítők száma összesen 28. Berlin és Róma közt már régebben, közvetlenül a világháborút megelőző időben, volt közvetlen távbeszélőáramkör üzemben. Ez természetesen légvezeték volt, mely 4.5—5 mm. vastagságú bronzhuzalokon haladt s tíz kilométeres távolságokban Pupincsévekkel volt felszerelve. (E. F. 1930. 20.)

A német tengeri rádiótávbeszélő szolgálatban, mely Cuxhaven parti állomás közvetítésével bonyolódik le, és a 160 és 190 méteres hullámokat használja, újabb 18 német tengeri gőzös vesz ezentúl részt. Ezzel a német tengeri rádiótávbeszélő-szolgálatba bevont német tengeri hajók száma eléri az 57-et. (E. F. 1930. 20.)

Képtávíró-kábelek. A Transradio társaság berlini üzemközpontja s a naucni adó-, illetőleg beelítzi vevőállomásai közt két új kiváló átvivőképességű távkábelt helyezett üzembe. A kábel a berlini üzemközpont és a társaság adó-, illetőleg vevőállomásai közti útszakaszon a Németország és a tengerentúli képtávíróforgalom lebonyolítására szolgál. A kábelek átvivőképességeinek megállapításánál úgy a képtávíró-üzem ezidőszertinti követelményeire, mint a jövőben várható fejlődésre is tekintettel voltak, nevezetesen a továbbítandó kép lehető rövid idő alatt való élethű továbbításának minél tökéletesebb biztosítását tartották szem előtt. Az átviteli idő megrövidülésével ugyanis megszorodik az időegység alatt továbbítható képelemek száma. Az áramkörök átadóképességének emelése következtében a képtovábbítás gyorsasága annyira fokozható, hogy egy 1 cm² nagyságú kép 31, sőt 14 másodperc alatt továbbítható, ami a képtávíró ezidőszertinti állapota mellett eddig nem volt biztosítható.

Az 50 km. hosszú képtávírókábelekben a gyorsátvitel céljaira 1.9 mm. vastagságú erek, a normális átvitelek céljaira 0.9 mm. vastagságú erek szolgálnak. Az erek egy részét képtávíró, másik részét a transoceanai távbeszélő-, illetőleg táviróforgalom céljaira veszik igénybe. (E. F. 1930. 20.)

Svájc transoceanai távbeszélő forgalma, mely Északamerikával 1928 július hó 18-án Délamerikával (Argentínával) 1929 február hó 2-án nyílt meg, 1930 március végéig a következő forgalmat mutatja:

Északamerikával 879 kimenő,

Északamerikával 1851 bejövő,

Délamerikával 100 kimenő,

Délamerikával 1423 bejövő beszélgetést. (E. F. 1930. 20.)

Rádiótávbeszélő forgalom rendszeresítése Sziciliában. A szicíliai villamossági társaság megbízást, illetőleg felhatalmazást kapott 6 irányított hullámenndszerű rádiótávbeszélő-adóállomásnak Sziciliában való felállítására és üzembehelyezésére. Az állomásokat a társaságnak 9 éven át kell üzemben tartania. Az adóállomásokat Catania, Viagrande, Alcantara, Boccolumera, Camaro és Archi városokban építik. Az adók, melyeknek antennateljesítménye a 10 kilowattot nem haladhatja meg, kizárólag a nevezett városok közti távbeszélőforgalom lebonyolításának céljaira fognak szolgálni. A használt hullámok 1200 és 1500 méter közt lesznek. (E. F. 1930. 20.)

Folytatott távbeszélgetések elektromos feljegyzése. Fontos távbeszélgetéseknél sokszor mutatkozott már a beszélgetés feljegyzésének szüksége. Egy birminghami cég melbourni képviselői segítettek a távbeszélő cme eddigi fogvatékoságán s egy Birminghamból bejelentett beszélgetés alkalmából elektromos írószerkezetet kapcsoltak be az áramkörbe. A beszélgetés, mely egy megkötött üzlet számszerű és részletkérdéseinek adataira szorítkozott, e készülék segítségével pontosan lejegyeztetett. A feljegyzések elkészítése, illetőleg a készülék működtetése percenként 10 fontra került.

A beszélgetés pontos tartalmát Melbourn Birminghamnek pontosan elismerte, a birminghami cég azt pontosan lejegyezte s a jövőre néve elhatározta, hogy hasonló üzleti beszélgetéseket mindig ily módon fogja megörökíteni, hogy azok adataira bármikor pontosan hivatkozni lehessen.

E beszélgetéssel kapcsolatban egy brit távbeszélő-tisztviselő megállapítja, hogy a nagytávolságú távbeszélőforgalomban ez volt a folytatott beszélgetések megörökítésének első esete. Az eset kezdetét jelentheti oly üzletkötési rendnek, melyben a távbeszélőn történt megegyezés az írásos

szerződéssel teljesen egyenértékűvé s jogilag is azzal azonos természetűvé s kötelező erejűvé válik. (E. F. 1930. 20.)

Utcai riasztó jelzőberendezéssel felszerelt távbeszélő állomást akarnak a Derbyshire angol grófságban fekvő Peak Forest falucska lakói a legújabbban falujukban az utcán berendezett nyilvános távbeszélő-állomásra alkalmaztatni abból a célból, hogy a különben csak kimenő beszélgetésekre használható állomáson bejövő beszélgetéseket is lehessen folytatni. A falucskaiban nincs távbeszélő-hívatal s a távbeszélőhálózatba ezzel az egyetlen utcai nyilvános állomással kapcsolódtak be. Ez is nagy jótéteményszámba ment a falu lakói számára, ám csak fél-haladást jelentene a távbeszélő, ha csak kimenő beszélgetéseket lehetne rajta folytatni. Hogy az állomást a bejövő beszélgetések számára is hozzáférhetővé tegyék, a község egyik lakosának javaslatára az előjáróság a postaminisztériumtól riasztócsengő felszerelését kérte a falu iskolájának falára. Ha már most az állomást hívják, a riasztócsengő az iskolaház falán működésbe jönne s fellámpázná a falubelieket, akik közül valaki bizonyára mindig akadna, aki a fülkébe szalad s jelentkezőt, vagy átveszi az üzenetet annak a részére, akinek szól, vagy ha lehet, odahívja az illetőt az állomáshoz. (E. F. 1930. 20.)

Az izlandi távbeszélő. Izland szigetén, a világ legrégebbi köztársaságának területén, az elmúlt évben a szigetet teljesen körülhálózó távbeszélő-összeköttetéseket létesítettek. Ezidőszerint úgyszólván az összes városok és községek elérhetők távbeszélő útján s a legközelebbi években lehetőleg az összes falusi maiorokat is be akarják kapcsolni a hálózatba. A legnagyobb központ Reikiavik-ben van. Régi rendszerű hálózata van 2400 előfizetőre, ám ez már is elegendőnek bizonyult s így a legutóbbi 400 jelentkezőnek mindaddig várnia kell, míg a Svédországban megerősített, 4000 előfizetőre berendezendő új központ megnyílik a forgalom számára. Ennek üzembehelyezését 1931 augusztusára várják. Hafnarfjordban ezenkívül második automatikus központot akarnak berendezni. (E. F. 1930. 20.)

A transatlanti távbeszélőkábel előkészítő munkálatai. Az American Telephone and Telegraph Co. nagvtávolságú vezetékének osztálya megbízást kapott a Main-állambeli Bangor s a tervezett tengeralatti transatlanti távbeszélő-kábelnek Cap Bretonban kismemelt amerikai kikötési pontja közt fektetendő távbeszélő-légvezeték létesítésére. Maga a kábel, az új-skóciai Cap Breton Írországgal fősza összekötni, ahol a brit-szigetekhez, illetőleg az európai távbeszélőhálózatához fog csatlakozni.

A kábelépítéssel kapcsolatos mérnöki és kiképzési munkálatokat a Bell Telephone laboratóriumok vállalták, melyek a legújabb transatlanti gyorstávíróra berendezett kábelek kiképzési munkálataiban is résztvettek. A Western Electric Co. nem lévén abban a helyzetben, hogy a szükséges hosszúságú távbeszélő-kábelt egymaga elkészítse, a kábelgyártás munkájába az angol, illetőleg német óceánkábeleket gyártó vállalatokat is be akarják vonni. Elsősorban a „Telegraph Construction and Maintenance Co.” angol és a „Norddeutsche Seekabelwerke” német vállalatok jöhetnek figyelembe. Az utóbbi a Felten und Guillaume, Carlswerk Köln-Mühlheim cégnek a leányvállalata.

A transóceáni távkábel költségei a szerelési és fektetési költségekkel együtt 10—15 millió dollárra fognak rugni. A kábel üzembehelyezését 1932-re tervezik. Amint hírlik, az építési szabályzat oly kábel megépítését kívánja, mely egymaga akkora forgalom lebonyolítására legyen képes, mint a jelenleg üzemelő levő transatlanti kábelek együttvéve. Mint a modern szárazföldi kábelekben szokás, úgy ebben a tengeralatti kábelben is a vezetékeket egyidejű távbeszélő- és táviró-üzemre tervezik. A jelenleg működő transatlanti rádió-távbeszélő-összeköttetések a kábel üzemének megnyitása után is tovább fognak működni, mert a két üzemnek egymást mintegy ki kell majd egészítenie. Bizonyos zavarok, mint pl. a földmágnesség által előidézettek, időnként zavarják a kábeleket üzemeltetve, a rádióüzemre azonban alig van hatásuk, a légköri zavarok viszont a kábelekre nincsenek hatással, a rádióüzemmel ellenben időnként teljesen megbénítják. Ha sikerül a kábelt egyidejűleg úgy a távbeszélő-, mint a táviró-üzemben foglalkoztatni, úgy előrelátható, hogy a jövőben már csak ilyen transatlanti kábeleket fognak építeni, mert ezek a befektetett tőke tökéletesebb gyümölcsötztetését biztosítják. (E. F. 1930. 20.)

Távbeszélőösszeköttetés Bangkok (Sziám) —Berlin és Washington (U. S. A.) közt. A közelmúltban beszélgetési kísérletek folytak Bangkok és Washington közt Berlin—London—New-Yorkon át. A forgalom céljaira a Berlin (Nauen) és Bangkok közti 8600 km. távolságot áthidaló rövidhullámrendszerű rádiótávbeszélő-összeköttetést, valamint az Anglia és az Egyesült-Államok közti rövid- és hosszuhullámrendszerű rádiótávbeszélő-összeköttetést (5600 km.) kapcsolták össze egymással megfelelő kontinentális távkábelszakaszok beiktatásával, és pedig az európai kontinensen a Berlin—London kábeláramkört (1000 km.), az

északamerikai oldalon pedig egy New-York—Washington kábeláramkört. A 15.600 kilométeres távolság ellenére a próbabeszélgetések érthetősége állítólag jó volt. (E. F. 1930. 20.)

Díjmérséklés az éjjeli transatlanti távbeszélő forgalomban. Nagybritannia és az Egyesült-Államok közti távbeszélőforgalomban éjjeli 18 és 7 óra közt (newyorki időszámítás) feldíjas bérelt beszélgetések is folytathatók. Egy hónapon át naponta folytatandó ötperces beszélgetésért napi 25 dollár kell fizetni. Ha hosszabb ideig akarnak beszélni, akkor minden egyes további percért még napi 5 dollár pótdíjat számítanak.

Ugyanilyen éjjeli bérelt beszélgetések még az Egyesült-Államok, valamint Belgium, Danzig, Németország, Franciaország, Németalföld, Luxemburg, Lengyelország és Spanyolország közti forgalomban is válthatók. (E. F. 1930. 20.)

A légijárművekkel való távbeszélő forgalom. A Graf Zeppelin legutolsó útján a Tokio—Los Angeles szakaszon az utasok menetközben kikeresték a távbeszélő-névsorból a „Los Angeles Examiner” újság számát s a léghajó rádióosztjánél bejelentették az újsággal folytatandó távbeszélgetést. A beszélgetést rövidesen jó érthetőséggel le is bonyolították. A nagyszerű esetről keveset írtak az amerikai lapok, mert a siker a konkurrensnek javát szolgálta, azt mégis egy további fejlődés újabb lépésének kell tekintenünk. Ezek után most már az amerikai „Western Air Express” és a „Pacific Telephone and Telegraph Co.” éjjel-nappali távbeszélőforgalmat kívánnak berendezni a transkontinentális, transpacific és partmenti repülőjárataik légijárműveivel. Valószínű, hogy 12 hónapon belül, bármelyik légi utas a légijármű távbeszélőfülkéjéből bejelentheti majd interurbán távbeszélgetését, mely néhány percen belül lebonyolításra is fog kerülni. A leszállás után a légijárművet közvetlenül hozzá fogják kapcsolni az illető város helyi távbeszélőhálózatához, úgy, amint azt már ezidőszereint is a tengeri hajók kikötőbe érkezésekor teszik. Az új eljárás kipróbálása celiából a közelmúltban egy St. Louis—Los Angeles légijárat alkalmából folytattak is ilyen irányú kísérletet. Egy amerikai olajnagykereskedő egész a légijármű leszállásáig távbeszélő-összeköttetésben volt nyugatamerikai irodájával. Leszállás után aztán a légijárművet bekapcsolták a helyi hálózatba. Ilyenformán fog a jövőben a légijárművek távbeszélőforgalma lebonyolódni. (E. F. 1930. 20.)

Távbeszélő forgalom Kína és az Egyesült-Államok közt. Az Egyesült-Álla-

mok kereskedelmi minisztériumának közlése szerint néhány hónapon belül az Egyesült-Államok és Kína közt megnyitják a rádiótávbeszélőforgalmat. Amerikai oldalon a szolgálatot a Radio Corporation of America fogja Bolinas (California), Koko Head (Hawaii) állomásai útján felvenni, míg kínai oldalon az adóállomás Chengju-ban lesz, mely Sanghaitól 7 mérföldnyire fekszik. Az üzemet a jövő év őszén kívánják megnyitni s ezzel Kína közvetlen távbeszélő-összeköttetésbe kerülne San-Franciscoval, Berlinnel és Páriszal. Az amerikai mérnökök a kínai kormánnyal egyetértésben a forgalom felvételét már előkészítették s remélik, hogy a Kína és a „Radio Corporation of the Philippines” társaság közt kötött nyolc évre szóló megállapodás a nehézségekben könnyen át fogja segíteni a két érdekelt felet. (E. F. 1930. 20.)

Távbeszélgetés a föld körül. Mr. Wagoner, az International Electric igazgatója, Shenectady-ből rádiótávbeszélgetést folytatott a föld körül önmagával. A beszélgetés Shenectadyből 19.58 méteres hullámon Huizen hollandiai állomáshoz, onnan 16.88 méteres hullámon Bandoengre Jáva szigetére, onnan 36.5 méteres hullámon Sydneybe, majd 28.5 méteres hullámon ismét visszajutott Shenectady-be. A földet a beszélgetés egynyelvad másodperc alatt kerülte meg. (E. F. 1930. 20.)

A beszélgetési idő korlátozása a newyorki nyilvános távbeszélőállomásokon. A newyorki távbeszélő társaság elhatározta, hogy megszünteti a pénzbedobásra működő nyilvános távbeszélő-állomásokon az ú. n. társalgási órákat. A helyi forgalomban folytatott távbeszélgetés tartama ugyan már eddig is 5 percre volt korlátozva, benne is volt ez a korlátozás minden távbeszélő-névsorban, azonban mindezülig nem sokat törődtek a dologgal, mert nem ígérkezett gazdaságosnak a beszélgetési idő ellenőrzése. Mivel a társasághoz újabban a sok visszaélés miatt számos panasz érkezett, időmérőket szereltek fel a pénzbedobásra működő nyilvános távbeszélő-állomásokra. Az intézkedés ugyan nagy kiadással járt s nem sokat mentett meg, mégis megvan az az eredménye, hogy a legtöbb beszélgetőnek, ha 5 perc elteltével jelzést kap az újabb 5 cent befizetésére, rendszeren már nincs több mondanivalója s a fülkét átengedi a legközelebbi beszélgetőnek. (F. E. 1930. 20.)

Nyomdai betűszedés táviró útján. Az Északamerikai Egyesült-Államokban a chicagói Teletype-Corporation leányvállalataként nyomdai betűszedő távirótársaság alakult. A társaság nyomdai betűszedő-táviró-

kat épít a Morey-féle találmány mintájára, melyek újságok szedésének céljaira használhatók fel. E készülékek a Westchester Country Publisher Jas White Plains N. Y. körzetében már alkalmazásban is vannak. Az adókészüléknel széles papírszalagot perforálnak, mely olyasféléképpen néz ki, mint egy mechanikus zongora papírtekerese. A perforált szalag keresztülfut az adón s a vevőkészüléken távirati úton ugyanolyan papírszalagot perforál, mint amilyent az adókészülékben lefuttattak. Ezt az utóbbi szalagot aztán lefuttatják a szedőgépben is s kész a szedés. (E. F. 1930. 20.)

Díjmérséklés az Észak- és Dél-Amerika közti rádiótávbeszélő forgalomban. Az Észak- és Délamerika közti rádiótávbeszélő-forgalom díjszabását legújabbban háromperces beszélgetés után 30 dollárba mérsékelték, vagyis ugyanabban az összegben állapították meg, mint a London és New-York közti beszélgetés díja. Minden további beszélgetési perc 10 dollárba kerül. (E. F. 1930. 20.)

Távbeszélő üzem kiterjesztése Argentínában. A „Compania Argentina de Telefonos” Rufino és Rosario közt új távbeszélő-üzemet rendezett be, mely a pampaterületet Cordoba, Santa-Fé és Buenos Aires tartományokkal hozta összeköttetésbe. Az ottani Union Telefonica közlése szerint a távbeszélőforgalom Argentina és Brazília közt 1931 elején szintén megnyílik. (E. F. 1930. 20.)

Félhivatalos távbeszélőtársaság alapítása Japánban. A japán közlekedési miniszter azzal a tervvel foglalkozik, hogy 800 millió yen alaptőkével távbeszélő-társaság alapítását teszi lehetővé, mely társaságra a japán távbeszélő üzemi jelleggel nem bíró részét, vagyis a berendezések építését és karbantartását bíznák rá, magát a távbeszélő-üzemet azonban nem, mert ezt a kormány állami kezelésben kívánja megtartani. A kérdéses alaptőke felét a kormány távbeszélő-berendezések alakjában fogja a társaságnak nyújtani, másik felét pedig elhelyezkedést kereső tőkék bevonása révén vélik megszerezhetni. A tervnek úgy magában a kormányban, mint a kormányon kívül azonban ellenzői vannak. Valószínűleg látszik ugyanis, hogy a jelenlegi kedvezőtlen gazdasági viszonyok mellett a 400 millió vent nyilvános jegyzés útján sikerül megszerezni. A terv megvalósítása tehát egyelőre még bizonytalan. (E. F. 1930. 20.);

Az Ausztrália és Tasmánia közti távbeszélő összeköttetést eddig kétféle terv szerint vélik megvalósítani. Az egyik terv tenperalatti kábelt kíván 3,9 millió német márka költséggel fektetni, a másik terv rádiótávbeszélő-összeköttetést kíván létesí-

teni kereken 117.000 márka költséggel. A terveket az ottani közmunkaügyi bizottság fogja elbírálni. (E. F. 1930. 20.)

Egyiptomban Kairo-Mansura-Port Said—Suez—Assiut közt új távbeszélővonalakat építenek, melyek 2—3 év alatt készülnek el. (E. F. 1930. 20.)

Amerikában a benzinkutaknál is lehet táviratokat feladni. Newyorki híradás szerint a Postal Telegraph and Cable Corporation a Standard Oil Koncern-nel megállapodást kötött, melynek értelmében több ezer benzinkutnál fel lehet majd adni a Postal Telegraph társaság hálózatán továbbítandó táviratokat. Ezzel az Egyesült-Államokban a táviratfeladást erősen megkönnyítik. Az autók utasai ugyanis, ha valamelyik benzinkutnál megállanak, a kútkezelőtől odaérkezésükkor azonnal megkapják a táviratürlapot s míg az autó tartályát megtöltik benzinnel, az alatt az utas meg is írhatja táviratát, melynek díját a felvett benzin árával együtt fizeti meg a kútkezelőnek. Az autó távozása után a kútkezelő a táviratot továbbításra átadja a táviróhivatalnak. Az autók utasait tehát megkímélik a táviróhivatal felkeresésével járó időtrábló fáradságtól, a legközelebbi benzinkút ellátja mindjárt a táviróhivatal felvételi funkcióját is. Az utazók vagy az üzletemberek még útközben megrendelhetik távirati úton szállodai szobájukat, az utazók üdvözölhetik az otthonlévőket, a teherautók soffőrjei pedig rendes értesítéseket küldhetnek cégiüknek. Az újítás követésre méltó példája az üzletszerzésnek. (T. P. 1930. 21.)

A vatikáni rádió adóállomás, az állomás rövidesen kinevezendő vezetőjének, Páter Giufrancechi-nek közlése szerint főleg mint rádiótávíró-adó fog működni s csak egészen kivételes esetekben fogják azt távbeszélő-avagy rádióhíromdó célokra igénybevenni. A távíróadó kizárólag siffrirozottan fog továbbítani. Ami a rádióhíromdó-leadásokat illeti, a vatikánban ez időszertint alkalmas időt keresnek a leadások céljára, olyat, melyben az egész világ kényelmesen és zavartalanul hallgathatná a vatikáni adásokat. (T. P. 1930. 21.)

Figyelmeztető szó a távbeszélő kezelőnők védelme érdekében. A chicagói „Telephony” szaklap közlése szerint több levél érkezett már a lapozh, melyben a különálló távbeszélő-központokban egyesül szolgálót teljesítő kezelőnők védelme érdekében az amerikai távbeszélő-társaságok figyelmeztetését kéri a laptól. A felszólásra a kisebb amerikai városokban mindinkább elszaporodó banditativékenység, mint rablások, betörések, gyermekrablások,

útonállások és ehhez hasonló gaztettek szolgáltattak okot. Ezekre való tekintettel szükségesnek látszik, hogy a távbeszélő-társaságok éjjeli, vagy vasár-, illetőleg unnepnapi szolgáltatást egyedül teljesítő noalkalmazottak védelme érdekében tegyenek valamit, különösen olyan időpontokban, mikor az előfizetőktől beszedett távbeszélő-díjak még a hivataloknál vannak.

A modern banditák ugyanis az ilyen hivatali betörések elkövetésekor legelőször is elvágják a távbeszélő-drótokat, hogy ily módon megakadályozzák a személyzet érintkezését a külvilággal, nevezetesen a segítségkérést, esetleg az elfogatásuk megkönynyítését. A banditák azért is megteszik ezt az elővigyázatossági intézkedést, mert jól tudják, hogy a távbeszélő meghíúsíthatja munkájukat, mivel a távbeszélő kezelő személyzet rekordot ér el akkor, mikor saját élete kockáztatásával a közérdeket kell megvédelmezni.

A lap mindazonáltal nem kívánja a gyérnépességű területeken a távbeszélő szolgáltatást ellátó társaságokat hiábavaló módon fellármázni, mindazonáltal szükséges, hogy a társaságok vezetői különös figyelemmel legyenek az elhagyott helyiségekben egyedül éjjeli szolgáltatást teljesítő kezelőnőikre. A bűnözési járványra való tekintettel az ilyen alkalmazottaknak különösen arra kellene figyelemmel lenniök, hogy általuk nem ismert személyek a hivatalos helyiségekbe be ne jöhessenek.

Bár a jól átgondolt elővigyázatosság eleendő védelmet fog nyújtani a legtöbb esetben, mindazonáltal az illetékes vezetők is helyesen teszik, ha az egyes hivatalok különleges helyzetére is tekintettel vannak. (Telephony 1930. 19.)

A rádióhíradó előfizetők számára előkezeztetett adatok a következő képet tárják elénk:

Németország	3,241.725
Nagybritannia	3,266.702
Kanada	369.832
Svédország	466.750
Norvégia	81.045
Finnország	103.001
Svájc	97.558
Németalföld	223.314
Délfrikai Unió	22.712
Lengyelország	223.574
Ausztria	407.640
Románia	46.015
Magyarország	302.435

(J. T. 1930. 10.11.)

Los-Angelesben és San-Francisco közt új távbeszélő kábelt fektettek és helyeztek üzembe a közelmúltban. Az új kábel 10 millió dollárba került s a benne foglalt hu-

zalok hossza kb. 664 km. A kábel gyártása és fektetése két évet vett igénybe. A fektetési útvonalán, mely San-Francisco—Castiac—San-Joacquin irányában halad, utakat kellett építeni, szakadékokat keresztetni, 432 km. légmentes csatornát és 5 új épületet kellett építeni. Az útszakaszon 80 km-es távolságokban 11 erősítőállomást létesítettek, melyeket 6000 erősítőlámpával szereltek fel.

Az új kábel a Pacific Telephone and Telegraph Company grandiózus tervének, a Kanadát Mexikóval összekötő kábelnek részbeni megvalósítását jelenti. Az egész mű kivitele, melyre néhány éven belül minden bizonnyal sor kerül, 30 millió dollárba fog kerülni. (J. T. 1930. 11.)

Transzkontinentális távbeszélő távkábel Nagybritannia és Brit-India közt Budapesten át. Legújában komoly formában felmerült annak a terve, hogy a kelet-távbeszélő hálózatát hozzákapszólják egy Nagybritanniát Brit-Indiával összekötő távkábelhez. A kábel Németországon—Magyarországon—Törökországon—Szírián—Mezopotámián és Perzsián keresztül vezetne. Az összekötő vonal (Alexandria—Aleppo) az Egyiptom—Palesztina vasútvonal irányát követné elágazással Cairo felé, s érintené Kantara-t (elágazással Port-Said felé), Jaffa-t (elágazással Jeruzsálem felé) és Haifa-t. Haifa-ból a vonal Beyrouth és Homs irányban haladna és Alepponál érné el a transzkontinentális kábelt. A transzkontinentális kábelhez csatlakozó egyiptomi vonal hossza 1275 km. volna, a következő szakaszokkal: Alexandria—Kantara 300 km; Kantara—Haifa 325 km; Haifa—Beyrouth 150 km; Beyrouth—Aleppo 350 km. Az Alexandria—London közti távolság a transzkontinentális kábel vonalában mérvé 6175 km. volna, a következő főszakaszokkal: Alexandria—Aleppo 1275 km, Aleppo—Konstantinápoly 1400 km, Konstantinápoly—Budapest 1500 km, Budapest—London 2000 km.

A kábelben nemzetközi áramkörök céljaira a 0,9 mm. és 1,4 mm-es értípusokat alkalmaznának, mert el akarják kerülni a sokféle típus alkalmazását. Erre való tekintettel az államok alkalmazkodnak is már a Nagytávolságú Távbeszélő forgalom Nemzetközi Tanácsadó Bizottságának (C. C. I.) ily irányú ajánlásához s a nemzetközi összeköttetések céljaira e két típust használják. (J. T. 1930. 11.)

Rendőrségi távbeszélő jelzőállomások Párisban. A francia fővárosban rövidesen az utcákon rendőrségi távbeszélő jelzőállomásokot fognak felszerelni, melyek külsőre hasonlítani fognak a tűzjelző-állomásokhoz. Az új jelzőállomások útján a rend-

őrséget vagy a bejelentő által jelzett helyre fogják irányítani, vagy a jelzőállomás helyére, ahol a bejelentőnek ily esetben mindaddig ott kell maradnia, míg a rendőrség odaérkezik.

A jelzőállomásokhoz, melyek igen feltűnőek lesznek a pontosan fognak működni, a tűzjelzőállomásokhoz hasonlóan, ablaküveg betörése útján lehet majd működésbe hozni.

Nagybritanniában e kétféle jelzőállomást egymással kombinálva oldották meg. (J. T. 1930. 11.)

Irányított hullámrendszerű rádiótávíró forgalom az olasz szigetek közt. Az olasz kormány Szicília szigetén hat adóállomás építésére adott engedélyt, melyek Szicília és a többi olasz sziget közti táviróforgalom lebonyolításának céljaira fognak szolgálni. Minden egyes adó 10 kilowattos energiával s 1200—1500 méteres irányított hullámokkal fog dolgozni. (J. T. 1930. 11.)

A világ legjelentősebb rövidhullámrendszerű rádióállomása ezidő szerint Új-Caledóniában van. Energiája 50 kw. (J. T. 1930. 11.)

Az Északamerikai Egyesült-Államok és Ausztrália közt megnyitott a rádiótávbeszélő forgalom. Az összeköttetés két ágból adódik össze. Az egyik az Egyesült-Államok és Nagybritannia közti az Atlanti-óceánt keresztező összeköttetés, a másik a Nagybritannia és Ausztrália közti. Az áthidaló New-York és Sydney közti távolság 14.000 mérföldnek felel meg Anglián át mérve. (J. T. 1930. 11.)

A táviró és távbeszélő hősei. A táviró és távbeszélő kezelő személyzete közt az idők folyamán gyakran találkoznak olyanokkal, kiket az ügyszeretet és a szaktudás oly erővel ruházott fel hivatásuk teljesítésében, hogy még a legnagyobb veszélyekben is rettenthetetlen bátorsággal látták el szolgálatukat. Ilyen nagyszerű hőse volt a táviró szolgálatnak a Titanic oceanjáró rádiótávíró, ki szünet nélkül küldözgette — szerte az oceanon — süllyedő hajójáról a vészjeleket s mielőtt a víz elöntötte kabinját, utolsó rádióüdvözlést küldött édesanyjának azzal a megjegyzéssel hogy életének utolsó perce elérkezett. (T. M. 1930. 6.)

A Páris—Nizza közti távbeszélő távkábel elkészült s azt Mallarme francia posta-, táviró- és távbeszélő miniszter 1930 október 30-án ünnepélyesen át is adta a forgalomnak. Nizzában ez alkalomból nagy hivatalos ünnep volt, melyen a város polgármestere üdvözölte a megnyitásra odaérkezett minisztert s tömpítani igyekezett azoknak a felszólalásoknak az élet, melyek a miniszter előtt az eddigi távbeszélő mizé-

riákat hangoztatták. Mallarmé miniszter felszólalásában mindazonáltal visszatért az elhangzott panaszokra s azok orvoslásának első szerűl az ünnepélyesen megnyitott távkábel állította oda. (Le Relais 1930. 14.)

Mozgó rádiótávíróállomások az egyiptomi sivatagi szolgálat céljaira. Az autókra szerelt mozgó rádióállomásokkal a különböző országok hadseregei általában kedvező tapasztalatokat szereztek. Ez arra ösztönözte az egyiptomi kormányt, hogy ilyen rádióállomásokat a sivatagok rádiószolgálatának ellátásánál is alkalmazzon. Az autókra szerelt mozgóállomásokat az egyiptomi táviró- és távbeszélőigazgatás a Marconi társaságnál már meg is rendelte. (M. R. 1930. 25.)

Új nagy rádióhírdő adóállomás Lengyelországban. A Reuter ügynökség közlése szerint a Warsó közelében Raszyn-ben a lengyelek új nagyenergiájú rádióhírdő adóállomást építenek, melynek építési költsége 10 millió zlotyra fog rugni. Ézenkívül több vidéki adóállomás építését is tervezik. (T. T. J. 1930. 189.)

Az európai távbeszélő fejlődéséről. Az európai távbeszélő 1929. évi statisztikai adatainak boncolgatásával kapcsolatban a „The Telegraph and Telephone Journal” angol szaklap megállapítja, hogy 1929-ben az egész világon a távbeszélő állomások száma 1 és háromnegyed millióval szaporodott, ezzel szemben magában Európában a távbeszélő állomások szaporodása 773.000 állomás, ami az előző évi állapothoz képest 8%-os szaporodásnak felel meg. Az előző évek ezzel szemben 491, 612, 518, 521, 644 ezer állomázzaporulatot mutattak, ami $6\frac{1}{2}$ — $7\frac{1}{2}$ %-os évi szaporulatnak felelt meg. Az európai távbeszélő fejlődése az utolsó években rohamosabban tör előre, mint az észak-amerikai, mert az európai állomások száma az utolsó tíz év alatt megduplázódott, az észak-amerikaiak ellenben csak 50%-al szaporodtak ugyanezen idő alatt.

Megállapítást nyert továbbá, hogy a távbeszélő tekintetében a fejlettebb országok az utóbbi években már nem tudtak oly erős fejlődést felmutatni, mint az eddigi fejletlenebbek, melyek erősen előretörték. Pl. Dánia, melynek 1924-ben 303.000 távbeszélő állomása volt, jelenleg 336.000 állomással rendelkezik, míg Olaszország, ahol 1924-ben a távbeszélő állomások száma csak 160.000 volt, jelenleg már 352.000 állomást tud felmutatni.

A lap végül a 100.000-nél több állomással bíró országokat az állomásszerűség szempontjából a következőképpen osztályozza:

I. Azok az országok, ahol 100 lakosra 4-nél több állomás jut. Ezek a következők

sorrendben következnek egymás után: 1. Egyesült-Államok, 2. Kanada, 3. Új-Zéland, 4. Dánia, 5. Svédország, 6. Ausztrália, 7. Norvégia, 8. Svájc, 9. Németország, 10. Nagy-Britannia.

II. Azok az országok, ahol 100 lakosra 1—4 állomás jut: 1. Hollandia, 2. Finnország, 3. Ausztria, 4. Belgium, 5. Franciaország, 6. Argentína, 7. Dél-Afrika, 8. Japán, 9. Magyarország, 10. Cseh-Szlovákia.

III. Azok az országok, ahol 100 lakosra 1-nél kevesebb távbeszélő állomás jut: 1. Olaszország, 2. Spanyolország, 3. Lengyelország, 4. Mexico, 5. Brazília, 6. Oroszország, 7. Kína. (T. T. J. 1930. 189.)

Az automatikus távbeszélő térhódítása Új-Zélandban. Az újzélandi postavezérigazgatóság évi jelentése szerint Új-Zélandban 1929-ben a távbeszélő állomások 50%-a már automatikus távbeszélő állomás volt. Az Egyesült-Államokban ezzel szemben az automatikus állomások csak az összes állomások 25%-át teszik. Addig tehát, amíg az Egyesült-Államok az állomások sűrűsége terén vezetnek a világon, az alatt Új-Zéland az automatizálás terén foglalja el az első helyet. Új-Zéland ezt a vezetőpozíciót az utolsó néhány év alatt vívta ki magának, mert pl. 1923-ban az automatikus állomások száma az összes állomásoknak még csak 17%-a volt. (T. T. J. 1930. 189.)

A rádiótávbeszélő a tengeri halászat szolgálatában. Európa északi országaiban legújabbban a rádióhírmondót a tengeri halászat céljaira is felhasználják. Megalapítást nyert ugyanis, hogy a tenger felett haladó repülőgépekről gyakran nagy-szerűen meg lehet figyelni a vízben tova-vonuló heringrajokat. Ezért természetesen a halászok repülőgépekről figyeltették a tengert. A megfigyelések eredményének hasznosítása azonban gyakran amiatt hiúsult meg, hogy hosszabb idő telt el, míg a megfigyelésről a halászhajókat értesíteni tudták. Újabbban ezért az ilyen megfigyelések céljaira olyan légi járműveket használnak, melyek rádióberendezéssel is fel vannak szerelve. Ezek a légi járművek megfigyeléseik eredményét rádióval leadják az aalesundi rádióállomásnak, ahonnan haladéktalanul átadják a híreket a rádióhírmondónak, mely azokat mindjárt szórátja is. A halászgözösök, melyeknek fedélzetén rádióhírmondó vevőkészülék van, így módon a halak járásáról pontos értesülést szereznek s a gyors hírszolgálat révén gazdag zsákmányhoz jutnak.

Ehez hasonló hírszolgálat van Németországban már 1925 óta. Ebben az évben alakult meg ugyanis Hamburgban a „Deutsche Hochseefunk G. m. b. H.“,

mely a halászgözösöket s más kisebb tengeri járműveket a tengeren való tartózkodásuk alatt a halászatra vonatkozó, illetőleg azzal kapcsolatos, rájuk nézve fontos híryannyal ellátja. E hírek meteorológiai jelentésekből, viharjelzésekből, jégjelentésekből, szénárakra, kikötősztrájkokra, hajószerecsétlenségekre, halpiacok áralakulására vonatkozó jelentésekből állanak. Egyes hajóknak külön híreket szintén továbbít a társaság az illető hajóra s így a hajótulajdonosoknak módjukban áll hajójukat menetközben is a szükséges utasításokkal ellátni, esetleg az eredeti céltől eltérő helyre irányítani. A híreket meghatározott időken a nordeichi főrádió-állomás rádiótávbeszélő útján adja le és azokat a hajók leggyorsabb vevőberendezéssel is felfoghatják. E híryannyagot azonban csak az erre a szolgálatra előfizetők vehetik, a többi rádióhírmondó előfizetők azonban nem.

E szolgálat előnye az, hogy a hírek vételét a leggyorsabb halászra is rá lehet bízni s nincs szükség rádiótávírási személyzet alkalmazására, mint a nagy tengeri gőzösökön. A kis hajózási vállalatok fel is ismerték Németországban e szolgálat jelentőségét és előnyeiket s több, mint 400 hajó vesz részt e vállalat hírszolgálatában. (D. V. 1930. 50.)

Arábia bekapcsolódik a világ rádióforgalmába. A Reuter ügynökség közlése szerint az arabiai kormány egyik mekkai angol céggel szerződést kötött, mely Arábiának az európai államok fővárosaival való közvetlen rádióforgalmát fogja rövidesen a megvalósulás állapotába segíteni. A fejlődés Arábia új uralkodójának Ibn Saudnak az érdeme, kinek trónralépeése óta Arábiában a rádióállomások száma mekkétszereződött s aki most az állomások hálózatát egész Arábiára ki akarja építeni, hogy országát így módon az egész világgal kapcsolatba hozhassa. (T. T. J. 1930. 189.)

A rádiótávbeszélő és a cenzura. A The Telegraph and Telephone Journal legutolsó számának közlése szerint a legutóbb lezajlott argentiniai forradalom bebizonyította, hogy a rádiótávbeszélő forgalom cenzurázása nem tartozik a legkönnyebb dolgok közé. Az argentiniai forradalom legizgalmasabb napjaiban ugyanis az új argentiniai kormány a kábeltávíró fogalmat minden nehézség nélkül tudta cenzurálni, emellett azonban egy Buenos-Ayres és New-York közti rádiótávbeszélő összeköttetésen akadálytalanul folytak a beszélgetések s a külföldi újságírók minden hivatalos ellenőrzés nélkül értesítették lapjaikat a forradalom legfrisseb eseményeiről. Ennél azonban több is történt Argentinában,

nevezetesen az elmozdított elnök a 7000 mértföldnyire fekvő Londonnal állandó rádiótávbeszélő összeköttetésben volt még elmozdítása után is, míg az új kormány az 5300 mértföldnyire lévő New-Yorkkal beszélgetett rádiótávbeszélő összeköttetésében.

Miami (Florida) a latin Amerikával való táviróközlekedés kapuja. Az International System News m. é. 7-ik számának közlése szerint a Mackay társaság nagyenergiájú rádióállomásának a Miamitól 70 mértföldnyire fekvő Jupiterben történt üzembehelyezésével, valamint a Miamiból Kuba szigetére Havanába vezető gyorstávírókábel fektetésével, mely utóbbihoz a számos Miami mellett fekvő légikikötő teletyp-távíróval van hozzákapcsolva, Florida gyöngye az amerikai táviróösszeköttetések szempontjából a legjelentősebb forgalmi gócpontok közé küzdötte fel magát.

Dr. Havas Ferenc.

Az Amerikai Egyesült Államok postaal-kalmazottainak minősítésére vonatkozó szabályzat.

Az amerikai postánál szolgálatot teljesítő tisztviselők, levélhordók és munkások minősítésénél, illetőleg a képesség vizsgálatánál a következő tényezőket kell figyelembe venni: 1. a végzett munka átlagos mennyiségét, 2. szabatosságát és gondosságát, 3. a szabályok és utasítások pontos betartását, a szabályok és utasítások, valamint az irányítási táblázatok részletes ismeretét.

1. *A végzett munka mennyisége.* Annak a tisztviselőnek, kézbesítőnek és munkásnak, aki a hivatala részére megállapított mértéket a munkamennyiség tekintetében eléri, minősítése: 100. Azok, akik kötelességüknek éppencsak annyira tesznek eleget, hogy a kinevezésből ki nem maradhatnak, minősítése: 70, feltéve, hogy a pontosság és szabatosság tekintetében nem esnek kifogás alá. Az alacsonyabb fokozatban levőket liberálisabban minősítik, mint a hosszabb szolgálattal bírókat.

2. *A szabatosság és a pontosság szempontjából a minősítés oly módon történik, hogy az érdekelt terhére feljegyzett hibapontokat összeadják. Minden 10 hibapont alapján 1% levonásba kerül a munkamennyiség alapján megállapított pontszámából. Ily módon állapítják meg a munkamennyiség, szabatosság és a pontosság kombinált értékét.*

A minősítési okmányt két példányban állítják ki. Az egyik az alkalmazott működésére vonatkozó többi okmányhoz kerül, a másikat pedig az alkalmazottnak kiad-

ják. A hibapontok megállapításánál a postamester a hibapontok táblázatos kimutatásához kötelese alkalmazkodni. Adott esetben az ettől való eltérésnek akkor van helye, ha a vonatkozó tétel alkalmazása túlszigorúnak és méltánytalannak mutatkozik. Ha az alkalmazott különleges munkahelyén követ el hibát, enyhébb elbírálás alá esik, mint az az alkalmazott, aki egyszerűbb munkát végez. Ha valamely hiba megismétlődik, másodikban súlyosabban kell azt elbírálni. A hiba elbírálásánál mérlegelni kell az azt előidéző gondatlanság fokát és annak esetleges következményét. A megállapított hibákról az érdekelt alkalmazottat értesíteni kell, hogy megfelelő igazolással élhessen. Az igazolás elbírálása után a vizsgáló tisztviselő a büntetésre vonatkozó javaslattal mindkét okmányt a postamesterhez juttatja.

3. *Szakovizsga.* Minden tisztviselő, aki irányító szolgálatot teljesít, évenként legalább egyszer irányítási vizsgát tesz. Ez a vizsgálat abban áll, hogy az irányítási táblázatokban felsorolt helységek neveit fel-tüntető lapokat a vizsgázónak a vonalak szerint kell szétszórni. A követelményeknek akkor felel meg a tisztviselő, ha a kapott lapok 95%-át, percenként legalább 16 lapot számítva, helyesen osztja be. Aki ennél rosszabb eredményt ér el, az megfelelő számú hibapontot kap s a vizsgát meg kell ismételnie. Aki pedig négyszer nem felel meg, az a szolgálatból elbocsátandó. Aki 98%-os és ebből percenként 18 helyes beosztást ér el, azt szak-tisztviselővé nevezik ki.

Általános minősítés. Ha az alkalmazott kinevezése — a betöltött szolgálati idő alapján — esedékes, akkor általános minősítés szükséges. A postamester az alkalmazott okmányai alapján kimutatja: 1. a munkamennyiség minősítését; 2. az előfordult hibák, tévedések, stb. hibapontjainak a számát; 3. a vizsga évi átlagos eredményét és 4. az általános minősítés átlagát. Az egy fizetési fokozatban eltöltött 6 hónapi szolgálat után az alkalmazott minősítéséről értesítést kap. Az a különbség, amely ebben az előzetes minősítésben felvett hibapont és a 60 pontot számláló minimális minősítés között van, mutatja a hibapontok számának azt a maximumát, mellyel az érdekelt minősítése az év végéig még terhelhető anélkül, hogy kinevezése veszélyeztetve volna.

A kinevezés feltétele. Alacsonyabb fizetési fokozatból magasabb fizetési fokozatba az alkalmazott akkor léphet, ha a 60 pontban megállapított minimális minősítést megszerzi.

Azt a tisztviselőt, akinek 2100 dollár a fizetése, csak akkor nevezik ki „szaktisztviselő“-vé, ha általános minősítése legalább 95 pont“.

Ha az alkalmazott a kinevezést követő évben a szolgálatból 90, — vagy ennél több napig fizetés nélkül távol van: a következő kinevezése csak akkor lesz esedékes, ha a negyedévi szolgálatot pótolja; 180 illetőleg 270 vagy ennél több napi távollét esetében csak fél, illetőleg három-negyed évi szolgálat után kerülhet sor a kinevezésre. Ha rossz minősítés — vagy más ok miatt az esedékesség negyedében nem nevezték ki: az ezt követő második, illetőleg valamelyik következő negyedében a magasabb fokozatba juthat, ha az elmult negyedben munkateljesítménye ki-elégítő volt.

Elbocsátás, lejjebbités. Ha az alkalmazott általános minősítése 50 pontnál kevesebb vagy hibapontjainak a száma az 500-at eléri: a legközelebbi alacsonyabb fokozatba lejjebbitik. Ha az általános minősítése a 30 pontot sem éri el vagy a hibapontok száma 700: fegyelmi eljárásra való javaslattétel mellett a postaminisztériumnak jelentést kell tenni. A fegyelmi eljárás eredménye lehet: 1. a szolgálatból való elbocsátás. 2. több fokozattal való lejjebbités vagy 3. a szolgálatnak meghatározott időre és fizetés nélkül való felfüggesztése. Mindhárom esetben az érdekelt alkalmazottat már a javaslatról kell értesíteni és módot nyújtani arra, hogy írásbeli védekezését a postaminisztérium elé terjeszthesse.

Visszahelyezés. Azt az alkalmazottat, akit bármily okból alacsonyabb fokozatba lejjebbitettek, előbbi fokozatába visszahelyezhető, illetőleg valamelyik közbeeső fokozatba előléptethető, ha időközben ki-elégítő volt a szolgálata és minősítése legalább a 60 pontot eléri. Ilyen visszahelyezés, illetőleg közbeneső fokozatba való előléptetés nem tekinthető kinevezésnek. Ha a lejjebbitett alkalmazott előbbi fokozatába visszahelyeztetik: az automatikus kinevezésre annak a negyedévnél az elején válik érdemessé, amely a kifogástalanul eltöltött teljes évet követi.

Kivonat a hibapontok táblázatos kimutatásából: 1. Fegyelmi vétségek: Engedetlenség, felettséggel szemben tisztelatlenség, hivatalos titok megsértése, szolgálatban ittasság 500, szolgálat közben a dohányzási tilalom megszegése 100, udvariatlanság felekkel szemben, viszálykodás kartárssal, rendetlenség a hivatalban, tisztaság hiánya 10—200, engedély nélküli távollét esetén az első napon 100, minden következő napon 20, késés minden perce után 1, míg

az engedély nélküli távollét hibapontját eléri.

2. Tévedések és hibák a gyűjtőszolgálat közben: Gyűjtőszekrény kiürítésének elmulasztása, levélgyűjtőszekrény kulcsának elvesztése 500, levél vizsartartása a következő indításig 100, levél téves és késedelmes kézbesítése 10—30.

3. Szakvizsgánál: Első és második sikertelen vizsga 50, harmadik sikertelen vizsga 100.

4. A közönséges anyag átvétele és továbbítása közben tév irányítás, téves és késedelmes továbbítás 10—30, taszka és zsák hiányos kiürítése, betűző helytelen beállítása 5—15.

5. Utlvány felvételénél és kifizetésénél előforduló tévedések 5—50. (Union Portal Clerk.)

Az Amerikai Egyesült-Államok postaal alkalmazottainak nyugdíját újból szabályozták. Az új nyugdíjtörvény értelmében az az állami alkalmazott, aki 70. életévét és 5. szolgálati életévét betöltötte, a törvényben meghatározott nyugdíjra tarthat igényt. A levélkézbesítők, a stabil-és tengeri postahivatalok tisztviselői, munkásai, valamint műszaki alkalmazottai már 65. — a mozgópostai alkalmazottak, általában mindazok, akiknek a szolgálata életveszélyes vagy nagy fizikai erőt kíván, akik szolgálatuknál fogva állandóan nagy melegnek, vagy hidegnek vannak kitéve: 62. életévük betöltése után szerzik meg nyugdíjjogosultságukat. A 30. szolgálati év betöltése után a fenti csoportokba tartozók, már 68, 63, illetőleg 60 éves korukban kérhetik nyugdíjazásukat.

Amikor az alkalmazott a törvényben előírt életkort eléri és a szükséges szolgálati időt betölti, a szolgálatból kiválik és a járandósága megszűnik.

A nyugugalomba vonult alkalmazott évi nyugdíja a következő tételekből alakul: 1. a betöltött szolgálati évek mindegyike után 30 dollár, de legfeljebb 1200 dollár; 2. az alkalmazott által az alábbiak szerint befizetett tőkéjének esedékes hányada a hozzáírt 4%-os kamatokkal együtt.

Minden alkalmazott fizetésének 3.5%-át a nyugdíjalapba befizeti. Ebből havonta 1 dollárt arra a célra fordítanak, hogy a 15 évi szolgálatnál nyugdíjba vonulók is — tehát azok, akik a fentiek szerint csak 450 dollárra tarthatnak igényt — a 900 dolláros maximumot kaphassák. A 3.5% fennmaradó részével az ú. n. biztosított járadékalapot növelik. Például 2000 dollár után a 3.5%-os levonás 70 dollár; ebből 12 dollár a havi 1 dolláros hozzájárulás összege és 58 dollár a biztosított alannak jut. Mennél nagyobb az alkalmazott fizetése, annál több jut az

említett alap növelésére. Ez biztosítja a nagyobb fizetéssel bíró nyugdíjba vonulók magasabb nyugdíját és haláluk után a családjuk könnyebb megélhetését.

A nyugdíj évi összegének megállapításánál figyelembe kell venni az érdekelt alkalmazott utolsó 5 évi fizetésének évi átlagát, de legfeljebb 1600 dollárt, ezt meg kell szorozni a szolgálati évek számával, de legfeljebb 30-al és a szorzatot el kell osztani 40-el.

A nyugdíjazandó alkalmazott az nyugdíj megváltását kérheti. Ebben az esetben az örökösök minden igénye megszűnik.

Az az alkalmazott, aki 5 évi szolgálat után munkaképtelenné válik, feltéve, hogy ezt nem vétkes könnyelműség vagy szándékosság okozta: saját kérelmére vagy főnöke javaslatára nyugdíjazható. A szóbanlevő alkalmazottak nyugdíjazásához a nyugdíj-bizottság által kijelölt hatósági orvos által kiállított bizonyítvány szükséges, melyben a szolgálatképtelenség mértéke és foka meg van határozva. Az ily módon nyugdíjazott alkalmazottat — mindaddig, amíg a rendes nyugdíjazáshoz szükséges életkort eléri — minden év végén orvosi vizsgálat alá kell vonni munkaképtelenségének megállapítása végett. Az orvosi vizsgálat elmulasztása esetén a nyugdíjat be kell szüntetni mindaddig, amíg az érdekelt munkaképtelenségét hitelesen nem igazolja. Hogyha az ily módon nyugdíjazott — a rendes nyugdíjazási idő bekövetkezése előtt — munkaképességét visszanyeri: munkaképességének megfelelő állásba kell helyezni.

Ha az alkalmazott 55 éves vagy idősebb korában és legalább 15 évi szolgálat után, önhibáján kívül a szolgálatból kiválik, ellátásáról két módon gondoskodhatik: 1. a biztosított járadékalapra befizetett hozzájárulásnak egy összegben való kifizetését kérheti az esedékes kamatokkal együtt; vagy 2. életjáradék folyósítására tarthat igényt.

Ha az alkalmazott olyan állásba kerül, melyre a nyugdíjtörvény hatálya nem terjed ki, illetőleg a szolgálatból kiválik — a nyugdíjigény megszerzése előtt — kiválik, feltéve, hogy ez nem fegyelmi eljárás következménye: a befizetett teljes összeget, a kamatokkal együtt visszakapja. A szolgálatba való visszavétel esetén az alkalmazott a kifizetett összeget a kamatokkal együtt köteles visszafizetni.

Abban az esetben, amidőn a nyugdíjas — mielőtt az igényelhető járadék teljes összegét felvette — meghal: a törvényes örökösök kérelmére a ki nem fizetett összeg az igényjogosultaknak kifizetendő. (Union Posta Clerk).

A postások nemzetközi kongresszusa Kopenhágában. A nemzetközi összejövetelek mindenkor fontos események. Évszázadokon keresztül a nemzetek egymástól elkülönítve éltek. Ez a különülés az államok közötti ellentéteket kielezte és háborúról háborúra vezetett. Ennélfogva, ha az államok képviselői bármily céllal gyűlést tartanak, ez — különleges céljától eltekintve — bizonyítéka annak, hogy az államok az érdekek azonosságát felismerték, hogy közeledünk ahhoz az időhöz, amikor a bizalmatlanság, az elfogultság és a gyanúsítás a mult emlékei között foglalnak helyet.

A posta, táviró és távbeszélő alkalmazottak nemzetközi kongresszusa nagyjelentőségű, mert 23 államot olv szervezetbe tömörített, amely célját tekintve, az egész világra kihat és gyűlései a legalkalmasabbak arra, hogy a megértést és a jóakaratot az államok között megerősítse és kiterjesztse.

Az 1930. évi kopenhágai kongresszuson 16 állam képviselői jelentek meg. A kiküldöttek legtöbbje két-három nyelven beszél. Meglepő volt, hogy mennyien beszéltek angolul. Az európaiak között feltűnően szaporodik azoknak a száma, akik angolul tanulnak.

A postások VI. nemzetközi kongresszusát 1930. évi augusztus hó 12-én d. e. fél 11 órakor Kopenhága egyik előkelő szállodájának nagytermében, Mayer Lajos (Ausztria), a szövetség főtítkára nyitotta meg. Első teendő az elnök megválasztása. Itt megemlítem, hogy a szervezetnek nincsen állandó elnöke. Intéző és egyetlen fizetett tisztviselője a főtítkár. Az ügyek intézésében a végrehajtóbizottság támogatja. Minden kongresszuson és végrehajtóbizottsági ülésen elnököt választanak. Az idei kongresszus elnökévé I. W. Bowen-t, a brit postaalkalmazottak egyesületének főtítkárát választották meg.

A kiküldötteken és a kongresszusi tisztviselőkön kívül jelen voltak: a dán postaminiszter, a nemzetközi munkaügyi miniszter képviselője, a norvég postások szövetségének kiküldötte, a brit postaalkalmazottak szövetségének elnöke és az indiai postások egyesületének megbízottja.

A kopenhágai postahivatal személyzete és a dán postások, majd a nemzetközi munkaügyi hivatal nevében üdvözölték a kongresszust. Az igazoló bizottság megválasztása után a tárgyalást félbeszakították.

A délutáni ülésen a főtítkár beterveztett jelentését a delegátusoknak kiosztották. A jelentés szerint az előző kongresszus óta négy szervezet csatlakozott. A

nemzetközi egyesületnek 23 államban 35 fiókszervezete van, a tagok száma: 423.706. Az előző kongresszus óta a tagok száma 39.151-gyel szaporodott.

Behatóan megvitatták, hogy mily módon lehetne valamennyi állam postásait egy nemzetközi szervezetbe tömöríteni? Döntést nem hoztak, hanem elhatározták, hogy ezt a kérdést az 1932. évi kongresszus napirendjébe újból felveszik, addig is behatóan megvizsgálják.

A végrehajtóbizottság tagjainak jelentését a delegátusok között kiosztották. Ezek:

1. A postaalkalmazottak helyzete (Lenz).

2. A családi pótlék (Bowen).

3. A racionalizálás hatása a postások helyzetére (Elsa Kolshon).

4. A tuberkulózis elleni küzdelem (Gebaud).

Az előterjesztésekhez az előadójuk szóbeli jelentést is fűzött, ami után élénk vita következett. A napirenden levő kérdések részletes megvitatására albizottságokat választottak, melyeknek elnökeit a kongresszus elnöke jelölte ki. Az albizottságok elnökei lettek: A. Lenz (Németország), B. Kolshorn (Németország), C. Bowen (Anglia), D. Fraiture (Franciaország). Az albizottságok megalakításával az első nap munkáját befejezték. Este bankett volt, melyen a dán miniszterelnök, Koppenhága főpolgármestere, továbbá a francia, holland és német kiküldöttek felköszöntőket mondtak.

A kongresszus második napján az albizottságok üléseztek.

A harmadik napon nyilvános ülésen az albizottságok jelentéseit tárgyalták. E jelentések alapján hozott határozatokat kivonatossan a következőkben ismertetem:

Béke-bélyeg.

A posta-, táviró- és távbeszélőalkalmazottak 6. nemzetközi kongresszusa megállapítja, hogy a világbéke eszméjének hathatós terjesztésére igen alkalmas eszköz a postabélyeg. Ezért a kongresszus az Egyetemes Postaegyesülethez fordul, hogy a Nemzetek Szövetségével egyetértően válasszon olyan jelképet, melyet az egyesület kötelékébe tartozó államoknak a postabélyegeken való alkalmazását ajánlja.

jogainak biztosítása.

A kinevezett alkalmazottak

Állandó, rendszeres munka csakis kinevezett alkalmazottakkal láttassék el. Ideiglenes, napidíjas személyzet csak oly szám-

ban alkalmaztassék, amely a rendkívüli, a rendestől eltérő munkához feltétlenül szükséges.

A személyzet előmenetele, a munkaképesség és a munkateljesítmény figyelembevételével, törvényes úton biztosítottassék.

A személyzet teljes politikai szabadságot, aktív és passzív választójogot igényel.

A családi pótlék.

Tekintettel arra, hogy a családi pótléket illetően az egyes államok különböző álláspontot foglalnak el, továbbá ez a járandóság a családos és családtalan alkalmazottak között áldatlan egyenlenséget okoz: a 6. kongresszus célszerűnek tartaná, ha a családi pótléket a rendes fizetéstől teljesen elkülönítenék és hogy azt a közgazdasági hatóság — a posta kikapcsolásával — közvetlenül az érdekelt apának, illetőleg anyának fizesse ki.

A tuberkulózis.

Figyelembevételre a postásbetegség, a tuberkulózis nagymérvű elterjedését, a kongresszus a következő határozatot hozta:

A) Az egyes igazgatóságok az alkalmazottak egészségének biztosítására minden rendelkezésre álló eszközt vegyenek igénybe, mellyel ezt a csapást elhárítani vagy csökkenteni lehet.

B) A hivatalos helyiségek megvizsgálását az egészségügyi követelményeket illetően olyan bizottságra kell bízni, mely a postai hatóság, az orvosi testület és alkalmazottak képviselőitől tagjaiból áll.

C) Minden alkalmazottat alkalmazása, illetőleg kinevezése előtt szigorú orvosi vizsgálat alá kell vonni, annak a megakadályozására, hogy a szolgálatba tuberkulózisos személyek lépjenek.

D) A munka, fizetés, pihenés, szabadság kérdését úgy kell megoldani, hogy az alkalmazott táplálkozása hiányt ne szenvedjen, túlerőltető munkát ne végezzen.

E) A nyílt és a lappangó tuberkulózisban szenvedő alkalmazottak részére a gyógyuláshoz szükséges szabadságot intézményesen kell biztosítani; továbbá a postai igazgatások feladata szükséges intézetekről (szanatóriumok, üdülők stb.) gondoskodni.

F) Ugyancsak az igazgatások feladata arról gondoskodni, hogy az alkalmazottak egészséges, jól szellőzhető, napos lakások birtokába jussanak.

A munkaidő.

A kongresszus egyik korábbi határozatának megismétlésével kijelenti, hogy a

postaalkalmazottak átlagos szolgálati idejét heti 48 órában tartja szükségesnek megállapítani. Tiltakozik továbbá mindama törekvések ellen, melyek egyes igazgatásoknál abban az irányban mutatkoznak, hogy a postaalkalmazottak szolgálatát megnehézték, nehezebbé tegyék.

Az alkalmazottak kicserélése.

A kongresszus felhívja a végrehajtóbizottságot, fontolja meg azt a gondolatot, hogy miképpen lehetne a nemzetközi csere-szolgálatot a posta-, táviró- és távbeszélőalkalmazottak részére lehetővé tenni?

A racionalizálás.

A posta-, táviró- és távbeszélőalkalmazottak 6. nemzetközi kongresszusa megerősíti az 1928. évi kongresszus ama határozatát, mely szerint azok a posta-, táviró- és távbeszélőalkalmazottak, akiket a kongresszus képvisel, a posta szervezetének és működésének tökéletesebbé tételét célzó eszmékkel egyetértenek és az igazgatások vezírányú törekvéseit készségesen elősegítik, feltéve, hogy az alkalmazandó eljárás, módok és eszközök a személyzet helyzetének rosszabbodásával nem járnak.

A kongresszus kijelenti, hogy a nemzetközi szövetséghez tartozó minden posta-, táviró- és távbeszélőszervezet mindent elkövet, hogy a kötelékükbe tartozó alkalmazottak életszínvonalát emeljék és hogy a postaigazgatások mindazokat a módokat és eljárásokat alkalmazzák és kiterjesszék, amelyek az alkalmazottak egészségi viszonyait javítják.

A napirendre tűzött tárgysorozat tárgyalása után a végrehajtóbizottság tagjait és Maver főtitkárt újból megválasztották.

A következő kongresszust a svájci delegátus meghívására Svájcban fogják megtartani.

Befejezésül augusztus hó 15-én a kongresszus tagjai a dán postaminiszter vendégei voltak. Automobilokon kirándultak Helsingorba, Dánia keleti részébe. A Balti tenger partján vezetett az útjuk, ott, ahol a tenger csak 3 mértföld széles s így Svédország zordon partja tisztán látható. Az irodalom barátainak nagy öröme, meglátogatták a közelben fekvő Kronbergkastélyt. Ez volt ugyanis a költségszűz Shakespeare legkiválóbb művének, Hamlet cselekményének színtere.

Az Amerikai Egyesült-Államok postái évenként körülbelül 65.000 liter tentát és 33.000 liter ragasztót fogyasztanak. Az amerikai közönség évente 5 és fél billió

bélyeget és 1 és negyed billió levelezőlapot vásárol.

Az Amerikai Egyesült-Államok postaminisztériumának megállapítása szerint a portómentesség következtében az amerikai postát 9.900.000 dollár veszteség érte a múlt költségvetési évben, tehát nem felel meg a valóságnak a postamesterek szövetségének ama állítása, hogy a 63 milliót kitevő deficitnek túlnyomóan a portómentesség az oka. (The Union Postal Clerk.)

Dr. Lantos Béla.

Prága—Newyork közvetlen rádióösszeköttetést f. évi december hó 1-én, 14 óra-kor adták át a forgalomnak. A levelezést rövidhullámon bonyolítják le. A prágai állomást a csehszlovák postaigazgatás, a newyorkit pedig a Radio Corporation of Amerika tartja üzemben. Az első táviratot Dr. Franke postaminiszter intézte a Radió Corporation elnökéhez, Sarnoff Dávidhoz, a második táviratot Masaryk elnök Hoover elnöknek küldötte. A harmadik és negyedik táviratot Dr. Krofta miniszter Simson államtitkárhoz, illetőleg a washingtoni csehszlovák követség vezetőjéhez, Dr. Skalický-hez intézte. Ezekon kívül, a postaminisztérium még két táviratot küldött. Mindezekre a táviratokra a választáviratok még aznap délután meg is érkeztek. (R. We. 1930. 50.)

Heilsbergét, a második német nagyadót a legközelebbi napokban üzembe helyezik. Königsbergtől nem egészen 80 km. távol fekszik az új nagyadó; teljesítménye egyelőre 75 kilowatt. Ezt az energiát esetenként 120 kilowatt-ra is felfokozhatják. Hullámhossza 276 m. lesz. Königsberg, mely eddig 276 méteren közvetít, Heilsberg üzembehelyezésével egyidőben 217 m. hullámhosszra tér át. Nemrégiben helyezték üzembe Mühlacken nagyadót, amely mint 75 kilowattos adó, első volt Németországban. (R. We. 1930. 50.)

Katholikus rádióértekezlet Párisban f. évi november hó 4-től 7-ig ült össze, amelyen 700-an vettek részt. Elhatározták, hogy az értekezletet minden évben, ugyanazon a napokon fogják megtartani. (R. We. 1930. 50.)

A francia posta- és táviróminisztérium javaslatára, a minisztertanács döntése alapján a „Radio-Paris” adóállomást Párisból Essarts-le-Roi-ba (Rambouillet mellett) és a „Petit-Parisien” adóállomását Párisból Limours-ba fogják áthelyezni. Bordeaux Lafayette rádióállomás energiáját 18 kilowatt-ról 25-re emelték. (R. We. 1930. 50.)

A táviró C. C. I. (Comité consultatif international des communications télégraphiques) legközelebbi teljes ülését 1931. év május havában Bernben tartja meg. Az ér-

tekezet munkáinak előkészítése céljából az előadóbizottság 1931. évi január hó 19-én Hágában ül össze. (Not. 124.)

A táviró C. C. I. (Comité consultatif international technique des communications radioélectriques) legközelebb 1931. évi május hó 27-től június hó 8-ig Kopenhágában a Christiansborg palotában ül össze. (Not. 124.)

Spanyolország (Madrid) és a Philippi-szigetek (Manilla) között a közvetlen rádiótáviróforgalom megnyílt. A közlekedést

rövidhullámon egyrészt Aranjuez EAN és EAQ hívójelű és Manilla KAX, KBJ és KAZ hívójelű állomásai bonyolítják le. (Not. 124.)

Szovjet-Oroszország (Moszkva) és New-York közt megnyitották a közvetlen rádiótáviró közlekedést. (Not. 124, 125.)

Egyrészt Angolország, Németország és Franciaország, másrészt Perzsia (Teheran) közt a közvetlen rádiótáviró forgalmat megnyitották. (Not. 124.)

Teész Frigyes.

HIREK

Nouvelles.

Berlin és Teherán közt a Németország és Perzsia közti közvetlen táviróforgalom céljait szolgáló rádiótáviró összeköttetés nyílt meg. A díj az új összeköttetésen ugyanaz, mint az eddig használatos „via Indo” útvonalon. (D. V. 1930. 47.)

London és Teherán közt via London—Marconi ugyancsak megnyílt a rádótáviró forgalom. (J. T. 1930. 11.)

Olaszországban a közlekedési miniszter törvénytervezetet terjesztett a parlament elé, mely a rádióelektromos berendezések létesítésének új szabályait állapítja meg. Az új törvénytervezet megakadályozni kívánja a titkos amatőr állomások létesítését, úgyszintén a rádióhírmondó szolgálatnak más elektromos berendezések működése által történő zavarását. (J. T. 1930. 11.)

„Groupe General and Electric Corporation” néven az Egyesült Államokban 250 millió alaptőkével jelentős vállalat alakult távbeszélő készülékeknek és berendezéseknek gyártására és üzemben tartására. Az új vállalat 5 millió drb. 50 dollár névértékű részvényt bocsátott ki. A vállalat megalapítását az amerikai Gary műszaki érdekltség kezdeményezte. A vállalat létesítésével kapcsolatban a Transamerica Corporation, az Associated Telephon and Telegraph Co. és a British Associates vállaltak pénzügyi érdekltséget, illetőleg nyújtottak támogatást. (J. T. 1930. 11.)

Nagyértékű bélyeggyűjteményt hagyományozott a Reichpostmuzeumnak a nemrég elhunyt Gadow landecki igazságügyi tanácsos azzal, hogy a gyűjteménynek 50 éven át érintetlennek kell maradnia.

A salzburgi rádió hírmondó állomás 1930. évi december hó 21-én adták át rendeltetésének. Egyelőre 218.5 m. hullámhosszon fog az új adó dolgozni. A salzburgi adónak nincs külön stúdiója, csupán

a bécsi stúdiónak távkábel útján közvetített műsorát adja.

KÖNYVSZEMLE.

Bibliographie.

Postajog I. rész. Személyzeti jog címén Dr. Kiss Odön postaigazgató szerkesztésében és kiadásában 105 oldalas, egyelőre kézirat gyanánt nagy hiányt pótló szakmunka jelent meg.

Dr. Kiss ebben a most érvényben levő, személyzeti ügyekre vonatkozó lényeges rendelkezéseket, amelyeket eddig különböző törvényekből, kormányrendeletekből és egyéb szabályrendeletekből stb. kellett esetenként összekeresgélni, rendszeresen csoportosította és elsősorban a posta tiszt-képző tanfolyam hallgatói részére könnyen hozzáférhetővé tette.

A mű könnyű áttekinthetősége, rövidsége, aránylagos teljessége miatt előreláthatóan a postahatóságoknál működő személyzeti előadókknak, a hivatalvezetőknek, a főnöki irodai előadókknak nélkülözhetetlen segédkönyve lesz. De ezenfelül a jogai- val és kötelezségeivel törődő postai alkalmazottak bármelyike is haszonnal forgathatja, mert abból eligyözőlván összes jogait pontosan megismerheti.

Értesülésünk szerint a szerző művét későbbben könyvalakban is megjelentetni szándékozik. A kéziratból egyes példányok Dr. Kiss-nél még most kaphatók.

Távbeszélő gépelemek és Kapcsolástan. Írták: Koczka László, Fodor Gusztáv és Tamási Lajos mérnök kartársak. Szerzők saját kiadása 8 kötetben, külön rajzmelléklettel. A nagyszabású munka I. kötete, mely a távbeszélés elvét, a készülék alkatrészeket és a készülékeket ismerteti, a napokban hagyta el a sajtót. A hézagpótló szakmunka ismertetésére alkalmmilag még visszatérünk.

Szerkesztői üzenetek.

Communications de la Rédaction.

Kérjük a hátralékos előfizetőinket, hogy az esedékes előfizetési díjakat szíveskedjenek megküldeni.

D. V. K. Budapest. Pázmánd, Kápolnásnyék, Pettend, Baracska, Vál, Kajászó-szentpéter, Gyuró, Tabajd, Alesút, Martonvásár, Ráckeresztúr, Sósút és Tárnok falurendszerű (rurál) félautomata központok 1931. január havában előreláthatólag megkezdik működésüket. Ugyanezen időpontban nyílik meg a szentendrei teljes automata központ is.

A félautomatikus falurendszerű központokba bekapcsolt távbeszélő előfizetők helyi és távolsági beszélgetéseiket a budapesti József-központ útján bonyolítják le. A szóbanforgó központok előfizetői egymással csak 4 percig beszélhetnek, mert ezen idő elteltével a készülék automatikusan bont. Ha a bontás megtörténik és a hívó fél a beszélgetést folytatni akarja, akkor az előfizetőt újból fel kell hívni. Az érdekelt központok csak a nyilvános állomásról kezdeményezett helyi- és távolsági beszélgetések kapcsolásában fognak résztvenni, mert az előfizetők között folytatott beszélgetéseket az automata, illetőleg a budapesti József-központ kapcsolja.

Kiadó: Dr. LÖRINCZY GÁBOR, m. kir. postatitkár.

Ingyen aranytöltőtollat *tizennégy karátos, eredeti amerikai gyártmányút (Parker rendszerű nyomótöltéssel) vagy egy*

Kürschner-féle kézilexikont *900 oldal, 32 táblázattal vagy egy*

Rádió-lámpát kap *a RADIOWELT minden éves előfizetője.*

Kérjen még ma mutatványszámot a RADIOWELT kiadóhivatalától, Wien, 1. Pestalozzigasse 6. Leg, részletesebb rádióműsorok, érdekes olvasmányok-gazdag műszaki rész, utasítások berendezések létesítésére, hangos film, rövid hullámhosszak, nagyszámú rézkarcillusztrációk, nyelvtanfolyamok és érdekfeszítő regények közlése.

SIRIUS MŰVEK **akkumulátor és elemgyár r.-t.**

Budapest, VI., Petneházy-u. 72. Telefon: Aut. 924—02.

a M. kir. Posta, a M. kir. Államvasutak, a M. kir. Honvédelmi Minisztérium és az összes közüzemek szállítója.

Rádió, telefon, jelző és műszerelemei

elismerten **kitűnőek** és kizárólag **hazai** gyártmányok

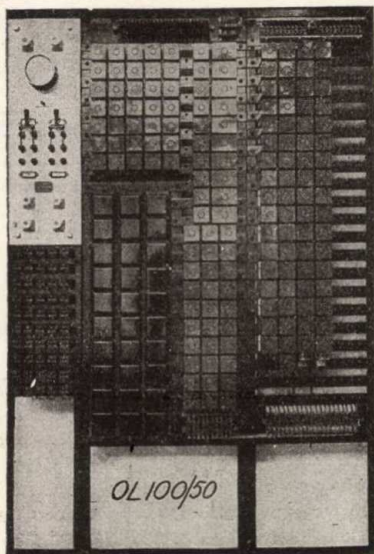
„ERICSSON“

MAGYAR VILIAMOSSÁGI RT.

BUDAPEST

Fehérvári-ut 70.

Tel.: J. 454-55, Lá. 4-5.

50 vonalas, 100-ig bővíthető automatikus kapcsoló.

Gyártmányaink mindinkább közismertté váló sajátosságai:

1. Megbízható működés.
2. Minimális karbantartási költség.
3. Tetszetős külső és gondos belső kidolgozás.
4. Versenyképes árak.

Az 1931. év újdonságai:

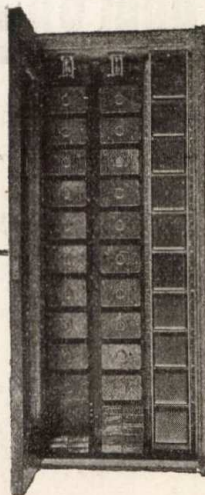
Automatikus házi telefonbe-

rendezések 12-1000 vonalig.

Allami csatlakozás 4 fővonalig.

billentőgombos készülékekkel.

Alközpontok 100 vagy 1000 vonalig bővíthető rendszer szerint. Házi és kimenő állami kapcsolások kezelő nélkül. Bejövő hívások fogadására és továbbítására manuális vagy félautomatikus közvetítő berendezés. Teljesen automatikus vidéki központok és hálózatok, interurbán forgalomban is kezelő nélkül, bármely vonalszámra.

24 vonalas kapcsoló.

RÁDIÓ KÉSZÜLÉKEKET ÉS ALKATRÉSZEKET

VÉDJECCYEL

csak

TELEFONGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

gyárt.

Stabilodyn hálózati készülék

Neutrodyn 5 lámpás készülék

**Luxor háromlámpás körzet
vevő és gramofon erősítő
készülék**

Y forgókondenzátor

Safe transzformátor

Összehasonlító kimutatás a m. kir. posta 1928., 1929. és 1930. évi forgalmáról.

Év	Hó	F e l a d á s							L e a d á s					Távíró		Távbeszélő					Rádió vevő- beren- dezések száma								
		Ajánlott küldé- mények	Érték- levelek és érték- dobozok	Betét, kézi és sommás csomagok	Posta- (utánvételi és megbízási) utalványok		Postatakarék és csekk befizetések		A Budapest 62. és 72. sz. postahivata- loknál feladott közönséges levélpostai küldemények darabszáma	Ajánlott küldé- mények	Érték- levelek és érték- dobozok	Bejt, kézi és sommás csomagok	Posta- (utánvételi és megbízási) utalványok		Postatakarék és csekk kifizetések		Felvett távíratok	Kézbesít- ett távíratok	Kezdeményezett			Érkezett		A helyi beszélge- tések száma Budapesten					
					darab- száma	összege pengőben	darab- száma	összege pengőben					darab- száma	összege pengőben	darab- száma	összege pengőben			darab- száma	összege pengőben		darabszáma	távolsági beszélgetés		az egész országban	közte Budapesten	az egész országban	közte Budapesten	
																							darabszáma						darabszáma
1928	December	1.290,101	63,592	1.143,452	914,150	133.260,209	1.617,035	223.226,390	16.371,716	1.400,138	70,898	1.285,47	867,739	132.234,505	349,609	114.693,741	292,442	318,858	366,337	102,585	360,083	102,663	7.197,265	168,553					
	Január	1.428,682	57,581	922,001	832,293	129.456,484	1.530,625	189.861,152	14.889,557	1.512,329	65,255	1.00,601	794,479	122.333,823	271,564	73,202,565	268,765	299,216	382,201	107,204	377,334	108,253	7.462,951	190,498					
	Február	1.231,400	51,724	794,682	787,382	115.843,115	1.350,451	198.751,181	13.259,426	1.300,083	57,407	87,785	741,219	117.033,194	257,588	89.683,272	268,034	295,360	355,332	100,632	348,179	101,354	8.012,627	205,724					
	Március	1.298,247	59,175	1.030,915	864,340	129.955,892	1.347,406	169.073,653	16.071,580	1.417,696	66,945	1.153,49	848,740	130.866,223	318,812	96.528,601	295,962	329,645	402,334	113,868	393,133	112,943	7.492,113	219,694					
	Április	1.471,330	58,374	893,527	805,655	143.215,984	1.508,786	173.433,963	15.552,552	1.537,519	63,166	99,488	796,917	135.925,252	257,803	65.192,130	285,616	312,562	415,335	118,469	405,822	118,761	7.755,655	229,216					
	Május	1.344,822	55,940	974,805	839,969	142.704,015	1.464,730	222.523,929	13.761,120	1.452,353	61,778	1.05,601	834,730	145.082,970	231,655	93.568,570	313,701	345,109	429,964	124,121	419,686	124,324	8.048,238	234,682					
1929	Junius	1.290,938	53,599	910,772	816,095	137.354,762	1.440,220	175.759,178	13.559,752	1.393,745	58,695	1,02,650	801,335	130.564,289	286,954	85.516,904	311,824	346,450	415,995	121,443	403,835	121,804	7.992,423	237,832					
	Julius	1.375,283	62,171	960,439	916,320	168.755,079	1.506,080	188.577,800	13.113,983	1.456,050	66,055	1,02,016	864,071	153.555,097	319,910	110.433,334	363,915	371,416	480,101	135,050	470,751	137,635	7.674,170	240,365					
	Augusztus	1.286,581	68,440	940,157	833,877	160.256,518	1.462,110	237.653,377	13.438,406	1.357,866	66,679	1,03,117	828,480	165.254,580	293,221	120.082,810	373,035	398,967	475,849	130,453	464,457	133,211	7.458,012	242,764					
	Szeptember	1.372,818	62,691	1.002,223	822,956	135.322,819	1.467,783	203.199,474	15.822,649	1.446,932	69,155	1,13,596	814,125	142.477,818	245,487	64.825,338	348,805	370,952	472,219	133,640	459,325	134,242	7.730,837	245,575					
	Október	1.478,957	66,721	1.079,831	920,299	181.345,318	1.694,433	217.768,402	18.042,873	1.574,097	73,023	1,20,795	912,741	179.095,181	337,187	127.420,565	328,388	355,678	486,060	136,934	471,213	135,102	7.926,365	250,519					
	November	1.428,095	62,486	1.065,768	879,005	158.684,784	1.648,934	256.059,226	16.019,856	1.514,671	68,492	1,11,806	879,594	158.220,599	291,127	91.958,642	304,876	334,890	454,422	126,556	440,428	124,637	8.268,921	257,457					
	Összesen:	16.297,254	722,494	11.718,572	10.232,341	1.736.154,979	18.038,593	2.455.897,725	179.903,470	17.363,479	787,548	12.90,351	9.984,170	1.712.643,531	3.460,917	1.133.106,472	3.755,363	4.079,103	5.136,149	1.450,955	5.014,246	1.454,929	93.019,577	—					
1929	December	1.415,893	64,230	1.133,107	966,019	157.002,230	1.758,007	220.194,018	17.884,621	1.503,984	72,511	1.25,363	946,605	156.117,303	327,919	93.654,088	287,729	320,349	402,545	116,262	388,683	114,904	8.392,406	266,567					
	Január	1.446,711	56,099	898,305	862,804	154.681,184	1.619,051	180.868,372	14.389,772	1.519,049	64,228	97,099	896,342	148.199,904	290,573	74.371,101	250,964	280,133	383,953	116,582	371,357	108,339	8.081,267	276,811					
	Február	1.341,513	51,186	861,880	861,289	149.087,189	1.557,992	204.431,649	13.102,461	1.405,523	57,507	92,334	858,223	146.258,138	285,325	93.758,788	231,245	254,374	346,321	107,071	341,130	101,553	8.538,616	284,872					
	Március	1.329,027	54,190	939,313	882,223	132.493,530	1.436,024	158.452,565	17.603,826	1.414,448	58,786	1,03,783	877,349	131.047,922	292,903	68.566,773	269,997	296,872	384,061	117,623	374,909	113,632	8.019,597	289,893					
	Április	1.298,746	55,875	960,742	911,550	152.521,713	1.506,084	164.870,387	16.217,910	1.360,184	61,382	1,06,067	915,775	148.339,301	311,511	83.734,938	266,024	295,404	379,257	114,913	370,730	112,294	8.934,761	292,391					
	Május	1.359,471	54,749	957,968	962,461	154.606,468	1.662,900	205.851,687	15.093,318	1.434,909	60,063	1,03,195	949,937	158.405,587	330,329	107.438,261	276,943	308,726	413,358	125,569	402,750	121,452	8.815,791	292,938					
1930	Junius	1.234,007	49,858	873,146	867,662	134.137,569	1.511,687	167.327,877	13.912,679	1.312,866	52,229	94,478	976,097	130.929,393	348,626	61.045,827	304,542	329,065	407,671	120,245	398,180	118,991	9.165,509	293,294					
	Julius	1.317,314	55,496	926,049	935,177	157.840,702	1.587,502	179.913,450	13.895,797	1.414,143	59,169	1,01,957	939,457	152.343,327	343,479	100.349,221	316,658	346,461	450,962	132,342	443,068	130,752	8.547,135	292,294					
	Augusztus	1.181,766	57,819	883,330	864,551	164.476,215	1.523,427	232.961,869	13.944,701	1.243,043	63,987	98,734	768,552	165.781,622	311,765	90.012,306	337,225	375,959	445,955	127,414	437,589	126,770	7.858,889	292,664					
	Szeptember	1.286,216	57,416	982,195	867,148	151.859,693	1.620,946	200.443,985	16.501,602	1.348,933	62,736	1,06,044	855,277	150.214,456	334,138	79.618,228	312,349	337,618	435,059	126,208	427,049	126,069	8.350,541	293,612					
	Október	1.417,004	57,798	1.033,588	986,608	170.017,308	1.808,942	206.859,479	17.790,994	1.526,727	64,826	1,13,080	979,979	170.266,450	358,897	122.854,741	299,216	329,086	438,403	127,675	430,804	125,173	9.028,052	296,504					
	November	1.391,454	53,620	916,845	839,423	152.734,728	1.613,891	226.336,174	15.688,998	1.484,168	59,497	1,02,190	852,177	151.208,516	275,269	60.888,702	254,102	288,861	367,208	110,324	357,422	104,403	9.753,070	302,435					
	Összesen:	16.019,122	668,336	11.366,468	10.806,915	1.831.458,529	19.206,453	2.348.511,512	186.026,679	16.967,977	736,921	12.45,324	10.815,770	1.809.111,919	3.810,734	1.036.292,974	3.406,994	3.762,908	4.854,753	1.442,228	4.743,671	1.404,332	103.485,634	—					
	Az 1928/29. évhez képest az 1929/30. évben.	több	—	—	574,574	95.303,550	1.167,860	—	6.123,209	—	—	—	831,600	96.468,388	349,817	—	—	—	—	—	—	—	10.466,057	*44,978					
		kevesebb	278.132	54,158	352,104	—	—	—	107.386,213	—	395,502	50,627	45,027	—	—	96.813,498	348,369	316,195	281,396	8,727	270,575	50,597	—	—					
		%	1'7	7'5	3'0	5'6	6'5	4'4	3'4	2'3	6'4	3'5	8'3	5'6	10'1	8'5	9'3	7'8	5'5	0'6	5'4	3'5	11'2	*17'5					

Budapest, 1930. év december hó 16-án.

*Az összehasonlítás 1929. és 1930. év november haváról történt.